

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 ft).
Egyes szám Budapeston 8, vidéken 10 fillér.

Parádék.

Budapest, március 4.

(8.) Parádé kell a magyarnak, nehogy el talájon aludni az obstrukció háromórás beszéd-rekordjai alatt. A bosszu dikciójai unalmasak, üresek, altatók. Ébresztgetni kell tehát a közvéleményt parádés, zajos tömegfelvonulásokkal, a nyolcvankilencediki minta szerint. Ez a minta akkor fényesen bevált; forrongott, lázban égett a főváros és az ország; a felkora-bácsolt nemzeti indulatok haragos háborgása megreszkettette a levegőt; az utca szilaj lázongása alkura kényszerítette a megfélemlített hatalmasokat. Mindez utánózni próbálja most az ellenzék, de sehogyan akar a próba sikerülni. Pedig minden eszközt megpróbálnak, amit akkor, sőt még többet is, de az eszközök nem igen szuperálnak. Vajjon hol a hiba? Az eszközökben? Éppenséggel nem. Csak a körülményekben. Ugyanazok az eszközök csak hasonló körülmények közt válnak be. A körülmények pedig most egészen mások, mint ezeltől tizenégy esztendővel voltak.

A hasonlóság mindössze annyi, hogy akkor is katonai javaslatok voltak napirenden, most is. Ezenkívül minden más körülmény különböző, sőt ellenkező. Az még a legkisebb különbség, — bár az sem megvetendő, — hogy akkor tíz évre kérték a katonai terhek súlyosbítását és pedig jelentékeny mértékben, most pedig ugyanazt, kisebb mértékben, csak egy évre kérik. Fontosabb ennél jóval az a differencia, hogy akkor a nemzet alkotmányos jogai ellen sérelem készült, most pedig éppen ellenkezőleg, a nemzeti jogok javára eső rekompenzációkat kínálnak cserébe a terhek fölemeléseért. Ezeket a rekompenzációkat az ellenzék sem kicsinyli, hótorság volna tehát föltenni az elfogulatlanul ítélő közvéleményről, hogy észre sem veszi őket. Természetes

tehát, ha a régi fegyverek nem sülnék el a régi módon — ami a régi fegyvereknél különben sem szokatlan — természetes, hogy olyan országos forrongás nincs, amilyen a nagy véderővita alatt volt, bár parádé van most is, mivelhogy parádé-rendezők most is vannak.

De mégse legyünk igazságtalanok a mostani obstrukciós parádék rendezői iránt. Mégsem egészen úgy csinálják a dolgukat, mint azok, akik nyolcvankilencben csinálták. A régi fegyvereken egyes módosítások estek, ami azonban nem jelenti azt, hogy a módosult fegyverek javultak is. Ami különbséget látunk a mostani és a régi rendezés között, az nem igen esik a mostani javára. Itt van például a vasárnapra tervezett nagy, fáklás tüntetés a Duna-parton, szemközt a királyi palotával. Ez eltér a régi recepttől. Akkor nappal gyülekeztek a demonstrálók, alkalmasint azért, hogy vigyázni lehessen, hogy zavar ne legyen, hogy gyanus elemek közjük ne keveredjenek, hogy így mennél kevesebb baj történjék. Most naplemente után, fáklák bizonytalan világánál vonultatják fel a tömeget. Hogy miért, azt nem tudjuk. Nem akarjuk állítani, hogy a zavarkeltés egyes szándékával, de bizonyára nem azzal a jól megfontolt céllal, hogy simán, rendben, méltósággal fejezzék ki tiltakozásukat. Mert ha ezt jól megfontolva akarnák, akkor napvilágnál dolgoznának, nem az esthomályban. De tegyük fel, hogy ez csak gondatlanság. Az azonban már nagyon súlyos izléstelenség, hogy egyenesen a királyi palota irányában demonstrálnak. Nem tudjuk, határozott antidinasztikus céllal van-e ebben; ha nincs, akkor otromba tapintatlanság; ha igen, akkor erősen magyartalan, alattomos tempó a Duna innesső partjáról emelgetni az öklöket a tulsó part felé. Ez az eljárás izléstelenségre vetekszik a bécsi alldéutsch-

zavargásokkal, de bátorsága mögöttük marad amazoknak.

A királyellenes tendenciát különben nem mi magyarázunk bele a dunaparti tüntetésbe. Az obstrukciós szélsőbal szövetségének, a néppártnak sajtója cselekszi ezt, ugyanakkor keményen ostromozván a parlamenten felhangzó antidinasztikus kifakadásokat is. Ebben a leckézetésben minden bizonynyal sok a hipokrizis. A néppártnak benn, a képviselőházban nincs egy visszautasító, egy tiltakozó szava sem, ha a szélsőbalról akoronát vonják be a vitába. Néma kárörömmel hallgat, sőt a következő pillanathban már helyeseli is. Tartja a szolidaritást az obstrukcióval, amelynek hullámai a trón zsámulyáig csapkodnak fel, sőt aktív részt vesz benne nyíltan és még inkább szítja titokban. Mindez azonban nem feszélyezi abban, hogy szövetségeseit a sajtójában denuncálja fölfelé és fitogtassa a maga nagy királyhűségét, amelynek a parlamentben nem igen igyekszik bizonyosságát adni. Csodálatos, hogy a szélsőbal nem tudja, vagy nem akarja észrevenni, milyen perfid játékokat űznek vele és nem érred arra a gondolatra, hogy észre találják venni a választói, akik aha azért küldték fel az ő képviselőiket negyvennyolcas programmal, hogy az ultramontan reakciónak vak és könnyelmű eszközei legyenek.

Van azután még egy újítás a mostani obstrukciós parádék rendezőinek, de ez igazán olyan, amelyhez nem volna szabad hozzányulnia egy parlamentáris ellenzéknek éppen azért, mert ellenzék. Ez az újítás az, hogy a tiltakozó négyülések feliratait monstre-küldöttségek hozzák fel s ünnepes tüntetéssel nyújtják át a képviselőház elnökének. Az ilyen ünnepes átadásnak még a legenyhébb megítélése az, hogy semmi érdeménye sincs. Ha meg egy kissé szigorubbán vesszük szemügyre, akkor konstatalnunk kell, hogy igen kellemetlen látzatokat teremt. Pusztán látvány-

TÁRCA

Találkozás.

Fejét lehajtva
Megy a költő az utcai zajba'.

Egyszerre egy kéz kezéhez simul,
Két bánatos szem a szemébe néz,
Egy férfi áll mellette szólanul.
Igazi férfi, hatalmas, egész!

Száz gondvéste barázda homlokán,
Nyílt és nyugodt, de mégis talány,
Keze munkásé, de azért fogása,
Mint alkonyi szellőknek suhogása.
Sáros cipője szirmokkal lepett.
Útja sáron s virágon át vezet.

— Ki vagy? Miért tartasz fel hirtelen?
— Vagyok az Élőt.

— Mit akarsz velem?

— Óh mondd, fejed lehajtva, egymagad,
Mire gondolhatsz e zúgó tömegben,
Amely körüléd árad és halad,
Csatákat viv, míg te mégy önfelédten?
Küzd a hiúság, az önzés, a vér,
Ezer torokból sir a szó: — Kenyér!
S neked mindehhez nincs semmi közöd,
Mire gondolsz e zúgó zaj között?

— Egy semmire... Nincs is rá felelet...
Ki zenghetta az első éneket,
Ki írhatta az első verseket,
Ki sirhatta az első könnyeket?

Pásztor Árpád.

Izsépi macskája.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Krúdy Gyula.

A feketemacskás Izsépire vidám gyermekéveimből emlékszem, így: Izsépi mindig a kapuban álldogált és a vállán haragosan dorombolt egy nagy fekete kandur...

Ki volt ez az Izsépi? Nevezetes, hogy Izsépit egykor hősnek láttam, hisz a toronyal magasabbat nem tudunk gyermekkorunkban. Később a legmagasabb hegység is csak vakondok-turások, de akkor, midőn még Izsépi élt és híres macskája vállán üldögélt, más világ volt. Talán szebb világ: a régi torony az égig nőtt, a nagyapának volt a legszebb bundája és Izsépi volt a legnagyobb hős a környéken. Pedig csak egy közönséges, aprópénzes kurtanemes volt, aki a szegénység elől a városba menekült, de falusi erkölcsét megtartotta. Estefelől ingujjban pipázott a ház előtt, nagyon érdekelték a felhők, amelyek napszállatkor a nyugati eget borították, az időváltozást előre megjósolta és addig alkudozott egy riskatehénre, amíg a tehén felfordult és a városi gazdaságból így nem lett semmi. Se öreg, se fiatal nem volt. Kerek fejt fekete tüskeerdő lepte el, olyan erdő, amelyet sohasem ritkit meg a tél.

— Csak a huncut ember kopaszodik, az Izsépiek nem szoktak, — mondogatta Izsépi a ház előtt.

Vörös volt az arca, nyaka, némelyek szerint az italtól. Izsépinek erről is volt mondókája:

— Egy szép halál van és az a gutautés. Egyszerre a másvilágra lódul az ember, nem kell hozzá doktor, patika. Az Izsépiek mind gutautéssel pusztultak el.

Az egyik lábára bicegett. Igaz, hogy csak akkor, ha rossz idő készült. Krajnyik, a luteránus tanító, a szomszédja fedezte fel ezt, midőn nagy elmélyedéssel hallgatta volna az Izsépiek szokásait:

— Hát ez mire jó? — kiáltott fel a tanító diadalmasan. — Sántítani is szoktak az Izsépiek?

Izsépi sokatmondólag nézte végig Krajnyikot. — Ocsém, — mondta fennhéjázó, — nem ért maga ahhoz. A jó ló vagy megsántul, vagy megvakul. Az Izsépiek mindig tudták, hogy mit csinálnak.

A fekete kandur dorombolt a vállán és pislogott fényes szemével, mintha helyeselné gazdája szavait. Krajnyik — fiatal házasesember volt, éjfél elhallgatta a csudálatos Izsépit, szidta is a menyecske, mint a bokrot — mindenem nagyon bámult. Szarvason, ahol született, lám egész másképp van. Szarvason általában minden másképpen volt, mintha csak azért lett volna Szarvas e világon, hogy Krajnyik Gyurka esténként így szólhasson:

— Látja, kedves Izsépi bácsi, Szarvason, az én szülővárosomban az egészen másképp volt...

Lehet, hogy nem is volt másképp, csak Krajnyik Gyurka bámulatba akarta ejteni Izsépit. De Izsépi semmin se csudálkozott. Akárhogy volt,

nak is különös, hogy ugyanazok, akik fékte- len haragjuk áradatát zudítták a kormányra és a szabadalvópártra, ugyanakkor nemcsak tisztelegve keresik fel, hanem valóságos óvá- ciókban részesítik a Ház elnökét, akit állása a pártok fölé helyez ugyan, de aki mint politik us mégis a többséghez tartozik és a több- ség bizalmából foglalta el diszes méltóságát. Ez a méltóság, igaz, pártatlanságra kötelez, de ezt a pártatlanságot nemcsak a többségnek, hanem a kisebbségnek sem szabad mind- untalan megkönyvékeznie. Ez egy kissé ve- szedelmes játék. Csak mellesleg említjük meg itt, hogy magának gróf Apponyinak nyilván nem igen lehet inyére az, hogy akik az ő pártja ellen, az általa támogatott kormány ellen, sőt a király ellen is demonstrálnak, ugyanazok mellette is demonstrálnak. Szeren- csére a Ház mostani elnökének finom tapin- tata mindig megtalálja azt a módot, amelylyel elkerülheti az ilyen kényes helyzetek ódiomát. De végre is megmondhatatlanság ilyen helyze- teket felidézni és arra készítenie az elnököt, hogy különböző variánsokban újra meg újra emlegesse a maga pártatlanságát. Az elnök állásának pártatlansága olyan nagy és értékes dolog, hogy még a sűrű emlegetéstől is meg kellene kimélni. Hogy erre az ellenzéknek kellene mindenkéféltől ügyelnie, az a parlament dinamikájából önkényt következik.

Annymár már eljutottunk tehát az obstruk- ciós parádék rendjén, hogy ilyen elemi dol- gokra kell figyelmeztetni az ellenzéki parádé- mestereket. Hogy még mennyire fogunk el- jutni, annak nem is tudjuk, ki a megmond- hatója. A vitarendező urak talán legkevésbé. Ezek az urak csak hátrafelé néznek és a multból szednek elő ócska fegyvereket. De nem néznek jobbra, nem néznek balra és legkevésbé előre.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 4.

A néppárt azt mondta, hogy nem obstruál, csak opponál. De a csikszentmártoni jelölt vizas- talására, aki a választásnál összesen nyolc szava- zatot tudott hódítani, az a néppárt ma három szavazatot állított ki s harmadfél órát herdált el napirend előtt. Jóformán nem volt neki a kerület- ben több szavazója, mint a t. Házban szószólója. Hát ha ez nem obstrukció, akkor a néppárt sok mindent nem elhitheti a közönséggel.

A miniszterelnököt ez a komikus vihar nem

hozta ki a sodrából. Az anekdotába való panaszt egy anekdotával üttötte el.

— A néppárti bizalmi férfiak előadásával szemben meg kell hallgatni az ellenkező felfogá- suak előadását is. Audiatur et altera pars. Ez a legkevésbé, ami ajánlatos. Mert emlékezetes an- nak az olasz történetirőnek esete, aki ugyanazt a tumultust az utca egyik oldaláról nézte s aztán a túlsó oldalon figyelő szemtanú mégis egészen más- ként beszélt el neki az esetet, mint ahogyan ő látta. Ez a történetirő a lángok közé vetette az ókor történetének kész kéziratát, mert — úgy- mond — *ostobaság komolyan beszélni ezer év előtt történt dolgokról, ha azt, ami most játszódott le a szemünk előtt, két ember kétféleképpen látja.*

S az ország nem is tehet egyebet, legfő- lebb mosolyoghata néppárt ilyen rekriminációján.

Maga a katonai vita ma egy magasabbrendű beszédet hozott. *Justh Gyula* emelkedett szólásra s nagy politikai jelentőséget kell tulajdonítanunk ama kijelentésének, hogy a király személyét nem vonja a vitába, mert csak a kormány és a többség felelős mindenért, ami történik vagy ami nem történik. *Justh Gyula* nem címezte meg ezt a kis üzenetét, de címzés nélkül sem kétes, hogy kinek és kik- nek szól. De komoly és jelentős volt a beszéd még egy másik szempontból is. Ebben volt elő- szőr csoportosítva az ellenzék minden óhajítása s ma legalább mindenki tudhatja, hogy mit kíván az ellenzék. És *Justh Gyula* hangban mérséklet- tel, támadásban lojálisan iparkodott beszélni s éppen azért igazi tisztelettel, őszinte figyelemmel hallgatta mindenki. Hogy a szélsőbal lelkesen megéljenzte, az csak természetes.

Utána csak *Fossgay Miklós* beszélt, hogy az időt két óráig kihuzza.

Végül *Visontai Soma* interpelláció formájában szóba hozta, hogy a miniszterelnök a tudományos felolvasásokat kivonta a rendőri ellenőrzés alól, mire *Szell Kálmán* miniszterelnök általános, élénk helyeslés közben igazolta rendelkezését, melyet a sajtó már érdeme szerint a legnagyobb elismerés- sel méltatott. Ezt az elismerést ma megadta a miniszterelnöknek az interpelláló is, a törvény- hozás is.

A képviselőház ülése március 4-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Daniel Gábor.*

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza*, gróf *Széchenyi Gyula*, *Wassics Gyula*, *Ploész Sándor.*

(A csikszentmártoni választás.)

Kovács Pál: Azt mondja, hogy a miniszter- elnök jog- törvény- s igazság-rendszerére szarvakat raktak. Hosszasan mondja el, miképpen akadályozták meg Csik-Szent-Mártonban az igaz meggyőződés meg-

nyilvánulását. Az ellenzéki szavazókat nem engedték szavazni, terrorizálták őket. Az erőszakosságok him- nuszok fönytonja volt az a lövés, melyet Darányi Fe- renc ellen intétek. Minden faluban szervezett bandá- vák találtakak, melyek az ellenzéki programbeszé- det megakadályozták. Orvoslát kér.

Daranyi Ferenc: Azt tartja, hogy a puchói vá- lasztás aranyiszta volt a csik-szent-mártonhoz ké- pest. A néppárt választóit egyszerűen elrabolták. Elet- tek-itattak; legjobban a hatóságok terrorizáltak. Ezekre orvoslát kért, felhozza egyuttal a mai galántai vá- lasztást, hol az elnök állítólag erőszakoskodik.

Jankovics Béla: Elmondja, hogy a Győrffy- párti választók maguk a tisztviselők itatták. Maguk a választók kijelentették a osendőrök előtt, hogy a „Gyula borát isszszuk”. (Derültség.)

Szell Kálmán: Egy idő óta az a gyakorlat di- vik ebben a Házban, hogy valahány pótválasztás van, aminek, higgye meg a t. Ház, én sem örülök az időpazarlás szempontjából, már csak azért sem, mert előzőleg is, utólag is a Házban hosszas diskusszió fejlődik ki a választás eseményei fölől, rögtön a vá- lasztást követő napon adatnak itt elő a dolgok, amit nem tartok helyes praxisnak, mert azok előtt a képviselő urak előtt, akik jönnek a választás- ról, vagy kapnak híreket, ez utóbbiakat nekem rögt- ön a maguk valódiságában megvizsgálni, adatokkal, bizonyítékokkal megvilágítani teljesen lehetetlen. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Holott ha később hoznak elő a dolgokat interpelláció alakjában, abban a helyzetben találkoznunk lehetnek sokszor, hogy azon dolgokat megvilágíthatom pro és contra, mert ezen kérdések- ben is áll ám az, hogy audiatur et altera pars. (Helyeslés jobboldal.) és akkor tudok tájékoztató fel- világosításokat is adni. Így példának okáért ami a multi- kori, egy egész ülést igénybe vett csik-szentmártoni választási diskusszió illeti...

Zboray Miklós: Nagyon helyesen!

Szell Kálmán: ... A képviselő ur szerint he- lyesen, legyen hát az ő nézete szerint, hanem jó lé- lekkel emondhatom, hogy azok a jelentések, amelye- ket én nemcsak hivatalos bejáról, hanem magánúton is kaptam, teljesen független emberektől, azon állita- sok igen nagy részét egészen más világításba helyez- ték. Ezen jelentéseket az ellenzék egy pár igen tiszt- feltel tagjával is közöltem és közöltem azon magán- leveleket, amelyekben ki van mutatva, hogy a rossiai hires eset nem úgy történt, amint mondva volt. Ne- kem egyszer már alkalmam volt a Házban egy adomát ilyen esetekre elmondani. (Halljuk! Hall- juk!) Én ismétlem ezt, mert frappanszabban al- kalmazni, mint ezen esetekre, nem lehet. Olasz- országban élt két jóbarát, akiknek egyike nagy történetíró volt. Az egy este vagy éjszaka, közel laktak egymáshoz. — Olaszország némely városában a régi utcák nagyon sűzűek — néz- ték az ablakukból egy zenebona lefolyását. Az folyt egy jó ideig a végén megsűnt hatósági közbelépés által. Másnap az egyik jóbarát eljön a másikhoz, a történetíróhoz és elmondja neki, hogy látta-e azt a nagy esetet, amely az éjszaka a városrész nyu- galmát felzavarta és így és így folyt le? Erre a történetíró azt mondja, az nem így folyt le, az másképp folyt le; nem ez történt, hanem amaz történt. Nem, mondja a másik. De én látam mondja a történetíró, ebből az ablakból. Én meg amabból az ablakból, 10, 20 lépéssyire, mond- a ismét a másik. Erre a történetíró gondolkodóba esik, odamegy az íróasztalához, abból kiviesz egy nagy csomagot, elviszi a kandallóhoz, bedobja és elégeti. Kérdi a barátja, hogy mit tett? Én az ókor egy részének történetén dolgozom már, — mondta a történetíró, — mióta csak élek, 20 vagy 40 esztendőn keresztül. Hanem miután meggyőződésem arról, hogy amit te most mondtál, ellenkezik azzal, amit én

akárhogy nem volt Szarvason, az Izsépiek min- dig küönb dolgokat miveltek. A fekete macska, mintha teljesen be lett volna avatva gazdája ha- kerülőzésába, helyeslőleg dorombolt az Izsépi vál- lain. Krajnyik tanító — sovány, kistermetű ember volt, — beleizzadt az esti beszélgetésekbe és kétségbeesetten ragaszkodott ahhoz, hogy Szarvason mégis másképp volt. Izsépi kevélyen legyin- tett és valami érthetetlen nyelven szólt a fe- kete macskához. Amire nevetni kezdett a macska, Izsépi is és Krajnyik ijedten húzta be fejét váli- lai közé.

— Mit nevet ez a macska? — mormogta.

A macska tovább nevetett és bajszát pödör- gette. Nagy szeme, mint két lámpás, világított a sötétben. Krajnyik fázosan sietett hazafelé és a száraz, kevély nevetést a kapuig hallotta. Vajjon ki nevetett? A macska vagy Izsépi? De odabenn a menyecske pattogva ugrott ki az ágyból és szegény Krajnyik itt is hiába emlegette a szarvasi szokásokat. A csinos, gömbölyű, barna tanítóné- nek nem imponált semmi és Krajnyik fázosan fo- gadta meg, hogy Izsépivel többet nem barátok- zik. De este már alig várta, hogy a kevély kurta- nemes macskájával kijőjön kapuja elé, honnan fitymálva nézegette a városi világot.

— A menyőkö csapjon a barátodba! — mondta a tanítóné férjének. — A macskáját megint megölte a legszebbik jérémet.

— Majd szólok neki. Fizesse meg — buz- gólkodott Krajnyik és ürügyet találván, sietve indult a szomszédba, ahol Izsépi kegyes leeresz- kedéssel fogadta, mint jobbját a fejedelem.

Altalában Izsépivel a tanítón kívül nem igen barátokozott senki, az igaz, ő sem kereste senki- nek a barátságát. A Fekete-Szüz-utcában, ahol abban az időben laktunk, szorgalmas polgárok kalapáltak, varrtak reggeltől-estig. Ezeknek a pol-

gároknak a nagyjuk még nem tudott magyarul, szorgalmas és takarékos sváb-erényeiket unokáik örökölték. A kevély Izsépit dologlatlan, munka- kerülő fráternek tartották, aki előbb-utóbb az árokban fog meghalni. A sváboknak bezzeg nem imponáltak a gutaütött Izsépiek, de még a kaca- rászó macska sem.

Izsépi napközben nem igen mutatkozott. A kis zöld kapu, ahol esténként a tanítóval szokott beszélgetni, zárva volt. A magas palánkon senki sem láthatott be. A kis cserépedélű házikó az udvar közepén állt, a kéménye minden délben füstölgött, pedig Izsépi magában lakott. Vajjon ki főz ott? Talán a fekete macska szorgoskodik a tűzhely körül, nappalra vénasszonyává válván, mint a meséskönyvben? A tanítóné a szép fiatal jérémit, kedves tyukjait és nyurga ka- kasát hívogatta, étetgette az udvaron, sok- szor átfigyelt a magas palánkon; vajjon mit csinál az ura barátja? Nem volna esoda, ha ha- mis bankót gyártana, vagy egyéb gonoszsgót mívelne! De odaatról nem hallatszott semmi. A nap délutána hajolt és akkor gyors iramodás hallatszott a palánkon. Mintha labdát dobtak volna a deszkákba. A nagy fekete kandur szö- kött fel a palánk tetejére. Leült és bajszát pe- dergetve, szakadatlan figyelemmel kísérte a tanítónét. Egy pillanatra le nem vette róla a szemét, még a szobába is benézett az üveges ajtón. „No nézd a bolondot!” — mormogta magában Kraj- nyikné és zavartan végezte napi teendőit. Délután, midőn a fekete kandur a palánk tetejére ült, a gömbölyű menyecske szivdobogást érzett, sokat sóhajtozott és mig göröngyöt dobott a macska felé, félösen rebegte:

— Hogy nem tud itthon lenni ez a Gyuri!

A fekete kandur még a göröngydobásra sem hagyta el posztját. Mintha valaki küldte volna a

palánk tetejére: eredj szolgám, nézd meg, mit csinál a kis tanítóné! Attól a bolondos Izsépitől még az is kitelik. Nem is lehet megérteni, hogy olyan művelt ember, mint Krajnyik György, aki úgy játszik a harmóniumon, mint senki a város- ban, ilyen elzúllott, semmiházi fráterrel barátokzik.

Mondjátok, hogy nincs babonáság a világon, én mégis azt vallom, hogy az Izsépi nagy fekete kandurja kerek fénylő szemével megbabonázta Krajnyiknéét. Délután, mielőtt alkonyatba fordult volna az idő, a menyecske nem ment szivesen az udvarra. Ha kotkodócsoló tyukjai nem hívogatták volna, tán egész nap az érzelmes regényt for- gatja. De a jérémiték kapargáltak a szoba ajtaját és Helén, — így hívták Krajnyiknéét, — mielőtt ki- lépett volna az udvarra, titkon megigazitotta bod- ros barna haját a falitükörben, a kötényét pedig végigsimította. Vajjon kinek szólt ez az ártatlan kacérkodás? A tyukoknak-e, vagy a fekete macs- kának? Kilépett az udvarra, a macska ott ült a palánk tetején és piros nyelvét nyujtogatta, pö- dörte bajuszát.

— Bolondság, — mormogta Helén kissé el- pirulva, — egy ostoba macska miatt annyit gon- dolkozni.

De mégis gondolkozott.

Egyszer, — tavaszi délután volt és a lan- gyos eső után a föld illatozott, az udvaron a fiatal almafák kéjesen nyujtoztatták rügyező galyaikat, — Helén jökdéjében csettintett a fekete macska felé és halkán azt mondta: cicó. Összeerezett és megijedt, mikor a fekete macska a palánkról egyetlen szökéssel a földön termett és barátságos dorombolással futott felé. Akkor volt, mint egy kutya és izmos nyakát előreszegezte. Helén ijed- ten kapta össze a szoknyáját. A macska villogó szemmel törekedett ruhájához és halk, szerelmes nyávogást hallatott. Helén szeretett volna elfutni,

saját szemekkel láttam, beláttam, micsoda badar dolog az, olyasmiről írni aki kétezer év előtt történt. tehát bedobtam a lángokba, mert nem ér semmit. Ez az életben igen sokszor így van. Az emberek sokszor bizonyos dolgokat másképp vesznek észre, másképp látnak és másképp vélekednek tapaszalni, mint ahogy a dolgok történnének. (Ugy van! a jobboldalon.) Frissben idehozva a választási igazgatótól és autól a szenvedélytől és izzó állapottól, amelyről nem mentes senki, akinek a választásból része volt, beteljesültnek, kiszínezettnek az ilyen dolgok. amik aztán, ha nyomára megütnék, igen sokszor másképpen tűnnek fel. En az megengedem, lehet, hogy történetik ilyenféle visszaélések és ha valóknak bizonyulnak, akárnemnyire mondja is azt Darányi képviselő ur vagy egy másik képviselő ur, hogy én alattam hiába beszélnek, hogy nem szolgáljak igazságot, én el fogok járni.

Kubik Béa: Fegyelmi eljárás még sem indít meg. (Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Enök (osonget): Csendet kérek!

Szell Kálmán: ... Kubik Béa állíthatja ezt dögvöve, de ha én a fegyelmi eljárásnak szükségét látom, én megindítom azt, a mint száz és száz esetben megindítottam.

Kubik Béa: De itt meg kell indítani!

Szell Kálmán: De ahol nem látom szükségét, ahol fegyelmi eljárás nem indítandó a törvény értelmében ott nem indítok. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) En minden kifogást a magam részéről megvizsgálok és mindenre reagálok. Hogy Kubik Béa képviselő urnak mindjárt doceval szolgáljak, a választást megelőzőleg engem figyelmeztettek, hogy ott panaszok vannak, hogy a közigazgatási tisztviselő nem helyesen járnak el és én erre a magánuton való értesülésre adtam sürgönyrendeletet a főispánhoz és az alispánhoz, mind a kettőhöz, amelyben őket a törvény korlátára, a törvénynek szigorúra figyelmeztettem. (Zaj balfelől.) Aztán kaptam a választást megelőzőleg két nappal sürgönyt, gondolom, Molnár Józsiás képviselő úrtól hogy egy szolgabíró betiltotta a pártgyűlést, betiltotta ok nélkül; akkor a szolgabírónak rendeleteleg meghagytam, hogy azt a pártgyűlést meg kell engedni, nem is kértem előre jelentést. Hát nem úgy van ám, mint ahogy Kubik urnak mondják, vagy ő magától elképzeli. Ami pedig azt illeti, hogy azt mondja a t. képviselő urak egyike, hogy én biztattam fel a tisztviselőket és adtam azoknak szarvakat. ...

Kovács Pál: Így értelmezik! (Zaj balfelől.)

Szell Kálmán: ... hogy törvénytelenül járjanak el, ez ellen határozottan protestáljak, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) mert ha én szarvakat adtam, akkor a törvény adta nekik azokat. A multkor a magyar-ceskei választás alkalmából citáltam azokat a törvényes rendelkezéseket, amelyeket a törvény megállapított, az ellen azonban igenis tiltakozom és tiltakozni fogok mindig, hogy megvédőljának mindenkit összesen. nem pedig adatok alapján. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ha valaki azt állítja, amint akkor állították és amint akkor Szatmári képviselő ur — mert ez volt a magyar-ceskei választási vitának genézise — egy interpellációban, amelyet hozzám intézett, állította, hogy én nem szabad a tisztviselőnek pártgyűlésen résztvennie. azt mondtam és azt mondom, hogy ez nem áll mert ez a törvény megengedi; neki nem szabad a gyűlést összehívni, neki nem szabad a pártot szervezni, neki nem szabad abba befolyni, de hogy neki a jogait a pártgyűlésen ne lehessen gyakorolni, az nem igaz és azt mondom, hogy ezt nem szabad állítani. (Helyeslés a jobboldalon.) Hát ha én szarvakat adtam, akkor a törvény adta a szarvakat mert én ugyanazt mondtam, amit a törvény mond és egyebet nem. (Élénk helyes-

lés a jobboldalon.) Hanem arra az álláspontra nem helyezkedtem, — azt már a multkor is mondtam, — hogy mikor egy elenkei képviselőjelölt a kerületben megjelenik, ott aztán eltűnik a kerületből a világon minden és az a tisztviselő is, aki a rendet kell hogy fenntartsa a járásában, (Zaj balfelől.) — nem a választásnál — aki törvényes kötelességét kell, hogy teljesítse, az is a földi a bujfék. Hát nem áll az, amit az előttem szökött t. képviselő ur méltóztatik mondani, vagy az ő előtte szóló — nem tudom — hogy úgy értelmezik azt, hogy nekik szabad szervezni és vezetni. Ezt nem értelmezhetik úgy, mert határozottan, expressis verbis megmondtam, hogy sem vezetői, sem szervezői nem szabad. En azt mondtam, hogy szabad résztvenni. Hátha mégis vétele valaki, tessék a panasszal idejönni, és ha én nem szolgáljak igazságot, akkor tessék vádolni, előbb nem. (Helyeslés jobbról.) Ha az történt, amit az urak mondanak, hogy a községhez a kortestanya volt, vagy a községhez az olyan zászlót tűztek ki, vagy olyan módon alkalmazták a jelvényeket, hogy az a községhez az hivatalos részről való állásfoglalás volt egy párt mellett, az nem helyes, azt nem fogom tűrni, de ezt meg kell állapítani. (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon.) De, hogy én a választási elnöknek eljárását rovideleltem, amit az urak kívánának hogy amit Kovács képviselő ur mondotta, én feleletem vonjam az elnököt azért, hogy miért hozta be a bárca rendszert, hogy miért választott így, vagy úgy, engedelmet kérek, ez csak arra a fogalomzavarra mutat, amelyet talán akarnak találni én nálam, de nem találnak, hanem onnan jön. A törvény erre ingerenciát nekem nem ad.

Azt mondják, hogy a választási elnök a belügyminiszter alatt áll, hogy az az én orgánomom. Hogy volna az én orgánomom? Abszolúte nem az, hiszen a kuriai bíraskodási törvény épp azt vette ki (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) és az uraknak akkor volna igazuk, és akkor volna nagy panaszuk, ha én a választási elnökkel rendelkeznék. (Ugy van! a jobboldalon.) De ha én adatok alapján arról győződöm meg, hogy akár a központi választmány, akár a választási elnök törvényt szegett, ami egészen más, akkor igenis nekem elől áll a kötelességem, hogy én megindítsam hivatalból ellene az eljárást. Erre is volt már eset. En rámuláthatok egy esetre, ahol az egész központi választmány ellen indítottam meg az eljárást, megindítottam az elnök ellen és ez a jászberényi eset volt. (Helyeslés a jobboldalon.) csak adataim legyenek. (Helyeslés a jobboldalon.) De az egészen más, mint az urak mondják, hogy alattam állanak azok a választási elnökök és hogy én vagyok felelős azért, hogy hogyan járnak el. Nem vagyok felelős, mert én nem utasítottam őket, ellenkezőleg, utasítottam a központi választmányt, hogy a törvényt tartsa meg (Helyeslés a jobboldalon.) és ha törvényt szeg, akkor indítok ellene eljárást de hogy én superviziót gyakoroljak és felelős legyek azért, hogy micsoda rendszer mellett szavaztak, az lehetetlen, mert az teljesen az elnöknek autonóm jogai közé tartozik és ő intézkedik e tekintetben és csak ha törvényt sért, akkor áll elő az én jogom, amelyet igenis ismerek, amelyet gyakoroltam eddig és gyakorolni fogok a jövőben is. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A kuriai bíraskodásról szóló törvényt az én regimem alatt alkotta meg a Ház és ezt a kuriai bíraskodásról szóló törvényt vajjon már alkotta meg? Azért-e, hogy a kormány hatalmi körét kiterjessze, vagy erősítse? Nem. Hanem azért alkotta meg, hogy garanciákat rajjon le a szabad és tiszta választások iránt. En vittem keresztül, én alkottam meg ezt a törvényt s akkor azt, hogy én nem úgy akarok tenni, mint ahogy mondták, hogy nem tiszta választásokat csináljak, ezt alaposan állítani nem lehet. (Igaz! Ugy

van! a jobboldalon.) Ezt egyszer s mindenkorra a mesek országába való dolognak állított és azért azt vissza is utasított. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A kuriai bíraskodásról szóló törvényt nem azért hozták meg, hogy itt bíraskodjunk minden egyes választás felett. (Helyeslés jobboldal.) Az volt éppen a cél, hogy a kuriai bíraskodás által a pártok és a pártok által esetleg befolyásolt állásfoglalásoknak a pártoktól a választások ügyét kivegyűk (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) és letegyük egy független bíró kezébe. (Általános helyeslés.) És én azt gondolom, hogy az iránt csak nincsen panasz s az a véleményem eddig még nemcsak, hogy igazolva, de állítva sem halottam, hogy a Kuria a kérvények elítélésénél akár a szabadlevélpártnak, akár más pártnak a pártját fogta volna és részrehajlóan járt volna el. (Igaz! Ugy van!)

Engedelmet kérek tehát, ne tessék a dolgokat mindig ebbe a fogalomkörbe belevenni, mert először is nem fogadhatom el azt, hogy én szabad választásokat tényleg nem csináljak és másodsor, hogy én a visszaéléseket meg nem torolom. Igenis, megteszem, ha azok be vannak bizonyítva hanem én, természetesen, először azon az alapon állok, amelyet a törvény előírt azon az alapon kell is, hogy álljak és nem szabad védtelenül kidobni, vagy védtelenül ott hagyni semmi körülmények között azt a tisztviselőt, akit megvádolnak. (Helyeslés a jobboldalon.) de ha a visszaélés be van bizonyítva, akkor én mindenkor meg fogom torolni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Kovács Pál: Személyes kérdésben kijelenti hogy a miniszterelnök úgy tűnik fel a dologban, mint Pilátus, aki kezelt mossa.

Kubik Béa: Személyes kérdésben azt mondja, hogy a miniszterelnök a fegyelmi vizsgálatot soha sem indítja meg.

Darányi Ferenc szerint akkor is intézkedni kell, ha nem peticionálnak.

Szatmári Mór: Szintén személyes kérdésben kér szót s azt mondja, hogy a miniszterelnök mást imputált szólnak, mint amit interpellációjában mondott.

Gabányi Miklós: (Nagy zaj jobboldal.) A miniszterelnök szólt állításait cáolta a magyar-ceskei választásra vonatkozólag. Pedig ha ezeket cáfolni akarják, akkor: "Meghalt Mátyás király, oda az igazság". (Derűltség.)

(Az unjoncjavaslat.)

Justh Gyula: Az általános lefegyverzés napirenden van, de a nép kiáltása süket türekre talál. Nem érti, miért ne lehetne hangosabban követelni a világbéke eszmét E jelenti, hogy a vitában nem fogja belevonni a királyt. (Általános helyeslés) mert a király tényeiért a kormány felelős. Viszont azonban nem kelhet ki elég erős szavakkal a javaslat s a hadsereg elen, mert mindkettőt határozott akadály nemzeti létünk érvényesülésének. Hogyan mondhatta gróf Tisza István hogy a lefegyverzés a Balkán-szépek függetlenségére érdekében szükséges mikor még saját függetlenségünket sem tudjuk kivívni. A nemzeti szellem követelése a hadseregben jogos. *

Báró Fejérváry Géza: Most is megvan. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Justh Gyula: Gróf Andrássy Gyula azt mondták, hogy nincs meg. Tehát az ellentmondás nyilvánvaló. Gróf Tisza arra kérte az ellenzékét, hogy ne bántásak a hadseregért, mert ezzel elégedetlenségét teremtenek a katonaság között.

Báró Fejérváry Géza: Sehoh a világon nem beszélnek úgy a hadseregéről, mint itt.

Justh Gyula tiltakozik Tisza felfogása ellen, mert a hadsereg van a nemzet s nem a nemzet a hadseregért. Teljesen jogos a hadsereg feletti bírálat. Tiltakozik az osztrák urakháza legutóbbi eseményei

de nem mert meg se mozdulni. A nagy macska hízlekedve körülörömbölte és derekát kinyújtva járta körül Helén kis lábát.

A palánkról erős hang hallatszott:

— Még elcsábítja a macskámat!

Helén felkapta a fejét, Izsepi nézett át a palánkon, bizonyosan a létra fokáról és mosolyogva pódörögte a bajszát. Eppen olyan fényes sárga szeme volt, mint a macskájának, talán még a hangja is csak dorombolt volt.

— Nem kell a macskája! — felelt ijedten Helén és gyors elhatározással befutott a házba.

Különös, hogy az urának nem mert elmondani a délutáni kalandot. Hisz bizonyosnak látszott, hogy a sárga szempár, amely Helén a palánkról kémlelte, nem mindig a macskáé volt. ...

A nagy fekete macska hűsögesen megjelent a palánkon és sárga szemével Helénre tapadt. Helén két napig nem mert kimozdulni a szobából. Egyszer sirva is fakadt, midőn kedves tyukjai kőkodásolását hallgatta.

— Az isten büntesse meg azt a hitvány Izsepi! — mormogta sirva.

A Gyurka és Izsepi barátságában is változás állott be. Egy este a tanító diadalmasan jött haza és izzadt üstökét törölgetve, kiáltotta:

— Ma legyűrtem ezt a kevély kurtanemest! Meggyőztem arról, hogy nem csupa Izsepiből áll a világ. Mi szarvasiak se vagyunk a legutolsó emberek.

Helén, maga sem tudta miért, sajnálta az urát és elhallgatta a szokásos esti prédikációt.

Másnap, mikor kiment az udvarra, a fekete macskát barátságosan hívta magához a palánkról. A kandur nagyot zökkenve ugrott a földre, a következő pillanatra Izsepi fekete üstöke bukkant fel a deszkában.

— Ejnye, hát elcsábítja a macskám! — kiáltotta. — Hisz nem vétettem magának.

— Szeretem a macskáját! — felelt Helén és mind a két kezével megsimogatta a nagy fekete állatot.

A kevély Izsepi könyörgőve szölt,

— Ereszse vissza a macskám!

Helén reszketve simogatta a macskát és hirtelen mondta:

— Jöjjön érte, ha akarja.

*

Az Izsepi fekete macskája — az a híres nagy kandur — még sokáig kémlelte a kis tanítóné udvarát, de mindig csak akkor, ha Krajnyik Gyurka az iskolában volt. A tanító ebben az időben teljesen legázolta a kevély Izsepi. Esténként csodálkozva mesélte el a feleségének, hogy Izsepi kijelentette, ő sem bánta volna, ha Szarvason születik.

— Ezek a falusi urak azt hiszik, hogy minden tanító majszter, mint náluk falun. Pedig a tanítók között is vannak különbségek, — dicselkedett a szegény Krajnyik Gyurka.

Szép őszünk volt abban az esztendőben. Csupa aranyfennel volt tele a levegő és langyos eső hullott reggelent. A nagy nyárfa az Izsepi udvarán mintha merő aranylevélből lett volna. A madarak is jökdévként voltak, mintha tavaszodna. ... Ezen az őszön szakadt meg a barátság a tanító és Izsepi között. Valami csekélyeségen össeszólkazott. Barátok között előjön az ilyesmi. Gyurka, — mert hisz ő volt a fiatalabb, — mindjárt másnap kereste a kibékülést, de a kevély Izsepi hajthatatlan maradt.

— Jobb nekünk egymás nélkül, tisztelt Krajnyik ur, — mondta fölhátról — és a macskája dorombolt hozzá a válláról.

Gyurka nagyon mérges volt és otthon elkeseredve panaszkodott Helénnek:

— Tudom én, hogy miért van ez. Ide, a tulso szomszédiba valami bolond muzikus költözött, — tudod, akinek az a vékony szőke aszsonysága van, — azzal barátokozik most Izsepi uram. Még a macskáját is odaszoktatta.

— A macskáját? — mormogta Helén és elpirult. — Krajnyik Gyurka az asztalra ütött az öklével:

— A macskáját! Azt az utálatos állatot. Egész nap ott lebzsel a macska a muzikus udvarán.

Helén sápadtan figyelte az urát. Van benne valami! A nagy fekete macska most már csak hébe-korba kukkant át Helénhez, akkor is unottan, ásitozva sétálgatót a szobában. Mintha valami baja lett volna? ... Tehát a vékony, szőke muzikusné volt a baja, az új szomszéd! ...

Helén nem sokat aludt ezen az éjszakán. Szórakozottan hallgatta az elégedetlenkedő Gyurkát, végre megurta és szerelmeskedve csókolta le porlekedő száját.

— A macska miatt ne busulj, fiam, — mondta Helén és nevetett.

Egy-két nap mult el, míg a nagy fekete macska egy délután átszókött a palánkon és méltóságos léptekkel tartott szemlét Helén udvarán. A tanítóné kedveskedve hívta magához a kandurt és friss kolbászszal kínálta. A macska, miután igen falánk állat volt, hamarosan bekapta a kolbászt. Aztán egyszerre forogni kezdett, majd életlenül elnyult a földön. Helén ekkor megfogta és a farkánál fogva átdobta az Izsepi udvarába.

— Te se fogsz többé asszonyt bolondítani, — mormogta meglegedetten.

Ez volt a vége az Izsepi híres macskájának.

ellen is, mert ezek azt jelentik, hogy Magyarország felett Luegerék rendelkeznek. Semmi közbe az Auszriának, hogy önálló hadseregünket felállítjuk-e vagy nem. Auszria szövetségi csak akkor bír reánk érdekekkel ha megbízható, ezt pedig eddig elmondani nem lehetett. Az osztrák pártok állandóan verednek, de egyben egyelőre: tudniillik a Magyarország elleni gyűlöletben. Felsőházaiakból kitűnik, hogy állandó szövetségesünk jobban gyűlölnék bennünket, mint az ellenségeink. Az egyik azt mondotta rólunk, hogy „Magyarische Betyaren-Horde”. Az elnökség nem utasította rendre ezen durva kirohásánál.

Ezután a volt nemzeti párt követeléseiről beszél. A nemzeti szellem azért nem érvényesülhet a közös hadseregben, mert a többségnek nincs gerince. Ez a meghunyászkodás a végső romláshoz vezet a nemzeti, mely jogosan tiltakozik új ázózatok ellen. Sőt jogos a kétvégső szolgálat felállítás. Melyről nem tudja elképzelni, miért kerülne kötségekkel, és a jelenlegi bekelezésomat fenntartjuk. Követel reformokat a hadseregben, a modern szellem bevezetését. Mert ezzel több szolgálatot tesznek a hadseregnek, mint e javaslattal. A nemzeti hadsereget azért tagadják meg fölünk, mert bizalmatlanok irányunkban. Nem fogadják el a javaslatot. (Zajos éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szűnet után.

Foszgay Miklós: Azt tartja, hogy csak azért lehet ily javaslat napirenden mert a többség semmibe sem veszi a nemzeti közvéleményt. A közös hadsereg osztrák.

Kubik Béla: Le vele!

Marjay Péter: Ki vele!

Madarász József: El vele!

Gabányi Miklós: Ptuji! (Zajos derűtlenség.)

Foszgay Miklós: Szégyen az, hogy a többség olyan javaslatot akar megszavazni, melyhez semmi közbe sincs. Allon tel az, kinek a fiát e javaslatok miatt besorozzák. A békelelést inkább el kellene szállítani, nem felemelni.

Az altisztek kiképzéséhez is szó fér, mert ma az altiszti kinevezés csak attól függ, hogy jól tud-e az aspiráns gorbáskodni.

Endrey Gyula: Szóts Pál káplár volt!

Foszgay Miklós: Felolvassa a Ház elé érkezett és már kinyomatott kérényeket.

Böszörményi Sándor: Ki van nyomtatva!

Foszgay Miklós: Tessék meghallgatni, hisz ki van nyomtatva.

Böszörményi Sándor: Elég lesz, elég lesz!

Foszgay Miklós: Legyen szives Böszörményi ur tovább olvasni.

Böszörményi Sándor: Oh kérem, azonnal. (Elkezd olvasni. Elének derűtlenség.)

Foszgay Miklós: Barátzati javaslatot ad be a javaslatnak a napirendről való levétele, a katonai szolgálatnak két évre való leszállítása és az oldaltegyer-viselésének szolgálaton kívül való eltüntetése iránt.

Elnök a holnapi ülés napirendjére a Ház hozzájárulásával a törvényjavaslat tárgyalásának folytatását tűzi ki. Következnek az interpellációk. (Felkiáltások: Holnap, holnap!) Elhalasztják az interpellációkat, de csak az interpellációs napra. (Helyes! Helyes!)

(Interpelláció.)

Visontai Soma interpellálja a kormányelnököt belügyminisztert: Mily rendszabályokat fogantatott a miniszterelnök ur a fővárosi rendőrség amaz eljárásával szemben, hogy a tudományos és közérdeklő felolvasásokat és előadásokat minden esetben előzetes rendőri engedélyezéstől tette függővé? Amennyiben a rendőri eljárás a munkásképző-tanfolyamok ellen irányult, hajlandó-e a t. miniszterelnök ur a képviselőházat megnyugtatni, hogy a teendő intézkedések vagy kormányrendeletek a jogegyenlőség elvének megfelelően feleljen?

Szóll Kálmán: Azonnal válaszolhatok erre az interpellációra, mert csak a napokban, február 3-án adtam ki egy rendeletet, amelyet a t. képviselő urnak, aki bejelentette nekem ezt az interpellációt, aktában fel is mutattam. még saát magam korrigáltam is benne. Megengedem, hogy a régi rendeletnek illető passzusa létrmagyarazásokra és téves alkalmazásra adhatott okot. Ennek a passzusnak most egy újabb rendeletben egészen autoritativ magyarázatot adtam. A régi rendelet ugyanis úgy szól, hogy amennyiben nyilvános felolvasásokról van szó, azok csak rendőri engedély mellett tarthatók meg. Ez nem distingvá a felolvasások közt. De nem volt akkor sem, amikor a t. képviselő ur ezt az ügyet szóvá tette a Házban, szándékom az alapszabályszerűen megalakult egyeteket kebelében tartott önművelődési felolvasásokat vagy közintézetek által tartott tudományos felolvasásokat, általában művelődési és tanulási szempontjából tartott előadásokat ilyen korlát alá vonni. Minthogy azonban ez a rendelet mégis ilyen korlátozó módon magyarázatot, indittatva érzem magamat a kérdést egy újabb rendelettel szabályozni. (Általános helyeslés.) E rendeletben az van, hogy a felolvasásokhoz, amennyiben alapszabályszerűleg megalakult intézetek, egyetlek részéről tudományos művelődési célből tartanak amennyiben törvényen alapuló intézetek kebelében tartatnak, sőt — még egy harmadik distinctió is van benne — amennyiben valamely hatóság által vagy annak megbízásából, hozzájárulásával egyesek és bizottságok által rendeztetnek, habár ezek nyilvános jellegűek is, rendőrhatalmági engedély nem szükséges. (Általános, élénk helyeslés.) A rendőrségnél való bejelentés csak akkor szükséges, — és pedig a közbiztonság és a közrend érdekében — amikor az egyesület, illetőleg a közintézet rendezés helyén — kívül tartják ezen előadásokat. De magától értődik, hogy egyébként, bármilyen nyilvánosság mellett tartatnak is e felolvasások azon intézetek vagy egyetlek körében, — amint tartatnak is — azok a rendőrhatalomnál való bejelentésre ezentul sem fognak

szorulni. (Helyeslés és tetszés.) Kérem, méltó assanak ezt a választomat tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

Hízen különben a t. képviselő ur bevezető beszédéből is látom, hogy meglegedéssel fogadta ezen rendeletet.

Nem dísekvésből — csak mert konstátálni akarom — még azt a megjegyzést vagyok bátor az eddig mondottakhoz fűzni, hogy méltóztam a képviselő urnaknak látni, hogy ahol látok valamit, amin igazítani kell, még ha saját ténymről van is szó, — amár nem úgy volt érte, de létezéséről lehetett szó — még azt is rekonstruáció tárgyává teszem és igazítani igyekszem rajta úgy, amint kell. (Általános helyeslés.) Én, t. képviselőház, azt tartom, hogy a rendőrhatalmági felügyelet, általában a rendőri be nyulás akár preventive, akár reterzió alakjában történik is, arra való, hogy védeje a törvényes állami és társadalmi rendet, de nem arra való, hogy annak ürügye alatt bármely társadalmi rétegenk is az önművelődési vagy tudományos ösztönét, törekvését, munkáját békóba verje. (Általános helyeslés.)

Kérem, méltóztassék választomat tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

Visontai Soma készséggel veszi tudomásul a kormányelnök választát, csak azt jegyzi meg, hogy a rendelet csak akkor fog valóban üdvös gyümölcsöt teremni, ha a rendőrség osztálykülönbség nélkül fogja azt megvalósítani.

Kubik Béla tekintettel arra, hogy az idő előrehaladt, ma nem interpellál.

Elnök az ülést bezárja.

Ülés vége délután 3 órakor.

BELFÖLD

Szóll Kálmán a királynál. Szóll Kálmán miniszterelnököt ő felsége ma délelőtt 9 órakor hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett.

A polgári perrendtartás. A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap Hódossy Imre elnökele alatt folytatta a polgári perrendtartás törvényjavaslatának tárgyalását. A bizottság befejezte az érdemleges tárgyalás előkészítéséről szóló 5-ik fejezetet és megkezdte az érdemleges tárgyalásról szóló 6-ik fejezet tárgyalását, amelyben a 238. §-ig jutott el. A bizottság a legutóbbi §-t változatlanul fogadta el. A 238. §-nál **Bisyon Akos** azt indítványozza, hogy hagyják ki a bekezdés utolsó mondatát, amely szerint tolmács alkalmazása nem szükséges akkor, ha mind a bírák és a jegyzőkönyvvezetők, mind pedig a felek a használt nyelvben járatosak. **Sztrák, Sággy, Iszeltz, Mandel Pál, Vancsó és Heine** szükségesnek tartják a törvényben annak a kifejezését, hogy a jegyzőkönyvet magyarul kell vezetni és hogy abba nyilatkozatokat rendszerint magyar nyelven lehet bevezetni. Idegen nyelven csak egyes kitéjezések, a tolmács által hitelesített fordítás kapcsán, idézőjel vagy zárójel közé foglalva, és csak akkor, ha az ügyre nézve igen fontos. Ebben az irányban többen módosításokat nyújtanak be. A bizottság **Bisyon Akos** indítványát elvetette, a többire nézve pedig a miniszter új szöveget fog előterjeszteni. A tárgyalást holnap, csütörtökön délután 5 órakor folytatják.

A delegációk. Egy bécsi forrás nyomán a minap azt jelentették, hogy a delegációk ez idén májusban ülnek össze. A prágai **Narodni Listy** most arról értesül, hogy a delegációkat csak novemberben hívják össze.

Az állami gyermekvédelem. Mint már említettük, a belügyminiszter végleg meghatározta az állami gyermekmenhelyek székhelyeit az ország különböző vidékein. Ezek szerint már az 1903. évi folyamán a következő 15 városban épülnek gyermekmenhelyek, ugy-mint: Szeged, Szombathely, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Pécs, Szabadka, Kassa, Debrecen, Pozsony, Kolozsvár, Marosvásárhely, Keoskemet, Veszprém, Rimaszombat városokban. Az 1904. évi marad a Győr, Munkács, Sepső-Szent-György városokban létesítendő gyermekmenhelyek építése. A következő években pedig Kaposváron, Léván, Egerben vagy Miskolcon és Sopronban fognak majd a szükséghez képest gyermekmenhelyeket építeni. Ezenkívül még két gyermek-szanatórium fog épülni és pedig egy **Balaton mellett** (valószínűleg a somogyi parton) és egy **Pálcson**. A tervbevett gyermek-internátusoknak székhelyül a következő városokat szemelték ki, ugy-mint: Késmárk, Zombor, Nyitra, Lőcső városokat, amelyekkel az állami internátusok felállítására iránt a tárgyalások folynak. Örvendetes jelenség, hogy az egyes városok jóformán vetekednek az előzékeny áldozatkészség tekintetében. Késmárkon valószínűleg a régi **Tökölly-várban** lesz elhelyezve az internátus. Zomborban pedig kerteszieti iskolával akarják összekapcsolni az állami internátust.

Tüntető küldöttség Apponyinál. Százegyenven-tagu küldöttség érkezett Hatvanból ma reggel, hogy a mult vasárnap megtartott négygyűlésnek a katonai javaslatok ellen tiltakozó határozatát átnyújtsa a képviselőház elnökének.

A delegáció természetben **Malatiniszky György** képviselő adta át a föliratot a Ház elnökének. Beszédében köszönetet mondott gróf Apponyinak, hogy olyan részrehajlás nélkül végezt tisztelet. A fölhangzó éljen után gróf Apponyi beszédet intézett a küldöttséghez.

Kijelentette, hogy a kérényűt a rendeltetési helyére fogja juttatni. Ebben a dologban állásánál fogva nem lehet nyilatkozni, bár ez nem csekély önmegtagadásába kerül. Ellenkező esetben el kellene hagynia az elnöki széket, azt pedig most nem teszi. mert azt ilyen nagyfontosságú időben nem teszi. Várják be bizalommal a törvényhozás döntését. Köszöni a szives üdvözlést és nagyon köszöni, hogy személyét is különösen megisztelték.

Hosszantartó éljenzés követte az elnök beszédét. Az éljenzés csillaputával bemutatott gróf Apponyinak a küldöttség vezetőit. Azután a küldöttség a képviselőház karzatára ment s végighalgetta a vitát.

A nagykárolyi és zilahi monstre-küldöttségek pénteken reggel 9 órakor érkeznek Budapestre. A 300 főből álló két küldöttség a József főherceg-szallóból vonul zászlókkal a Házba s **Luby Géza** tagja a katonai javaslatok ellen tiltakozó kérényüket a Ház elnöknek átadni. A tisztelegés után a Gambriuszban nagy banket lesz, melyre az egyetemi ifjúságot és a fővárosi polgárságot is meghívják.

A vasárnapi nagy tüntető-gyűlés a parlament előtti téren délután 4 órakor kezdődik. Beszédet mondanak gróf **Zichy Jenő, Holló Lajos, Barabás Béla** és **Vászonyi Vimes** országgyűlési képviselők is. A gyűlés végeztével megindul a tüntető körmenet az Állomány-utcán, Váci-köruton, Andrássy-uton, Erzsébet-köruton Kerepesi-uton és Kossuth Lajos-uton az **Eszaki-térré**. És innen fáldias felvonulás lesz a Dunaparton, szemben a királyi palotával.

Igazolt mandátumok. Az állandó igazoló-bizottság ma déli 12 órakor **Szentkirályi Árpád** elnökele alatt ülést tartott, amelyen **Belitska Béni** előadó referálása mellett megvizsgálta gróf **Wickenburg Márknak** az **Uj-bányán** és **Papp Jánosnak**, a Magyar-Csekén megválasztott képviselők megbízólevelét. A bizottság a megbízóleveleket formailag a törvényvel megegyeznek találta és ennek alapján a kérényezésre kiszabott harminc nap fenntartásával gróf **Wickenburg Márkot** és **Papp Jánost** igazolta.

A galántai választás. A **Hortoványi József** elhunytá folytatn megüresedett galántai mandátumér ma zajtolt le az alkotmányos küzdelem. Hármán voltak a képviselőjelöltek: **Esterházy Mihály** szabadelvű-párti, **Havass József** függetlenségi párti és **Kormos Béla** néppárti. Esti 11 óráig ismeretes a szavazatok számaránya. Akkor Esterházynek 1331, Kormosnak 876 és Havassnak 150 (tel 9 órakor még csak 25) szavazata volt. Az utolsó távirat szerint valószínű, hogy Esterházy Mihály megkapja az általános többséget. A választás vége csak a hajnali órákban várható.

A tisztviselők fizetésrendezése.

Budapest, március 4.

Az állami tisztviselők köréből napról-napra érkeznek a miniszteriumokba és a képviselőházhoz a fizetésrendezés törvényjavaslatára vonatkozó kérések. A maiak között van a kolozsvári egyetem bölcsészeti, nyelv- és történettudományi karának a felterjesztése is. A memorandumokat a következőkben ismertetjük.

(Egyetemi tanárok.)

A **kolozsvári** tudomány-egyetem bölcsészeti, nyelv- és történettudományi kara a közoktatásügyi miniszterhez intézett felterjesztésében a kolozsvári egyetemi tanárok fizetésrendezésének csupán más módozatát kéri.

A kérésnek az a summája: A tervzet szerint a törzsfizetés 6000 koronáról 6400 koronára, az öt 800 koronás quinquennium helyett két 1000 koronás három 1200 koronás fizetési pólékkal 12 000 koronára emelkednék, ami az eddigi javadalomhoz képest 200 K. többletet jelent arra az időre, mikorra a tanár a nyugalmra megerik, és azzal a föltétellel, ha törvénybiztosította tandíjjáról eleve lemond. Mert különben élhet az opció, a szabadválasztás jogaival, megtarthatja tandíját, de akkor elveszi az új rendezés minden kedvezményét; marad a régi javadalma, sem tözszíflés, sem pólékal, sem nyugdíja tekintetében nyerni nem fog. Tőle függ: vagy-vagy. A továbbiakban a felterjesztés ezt mondja: Máltányosnak tartjuk: 1. hogy a felajánlott opció, a régi és új rendszer között való választás aia-mazásában a kormány részéről a legnagyobb szabadelvűség nyilvánuljon; 2. hogy a választást ne szorítsa rövid, záros határidőre s a tanár ne kényszerítse tetemes, elkedvetlenülítő áldozatra; 3. hogy a tandíjat szerzett joga erejénél fogva, a régi rendszer szerint, mindaddig huzhassa, amíg működése tart; 4. hogy az új rendezés jótéteményében, a na-

gyobb nyugdíjban mégis részesülhessen, ha a különbözet évről-évre a saját tandíjából teheti. Kérjük, méltóságosk egyfelől a mi javunk, de másfelől egyetemünk jövője érdekében úgy intézkedni, a kormány-nál, a felsőnévelő intézményeknél, miképp a 2000 koronás emelkedés egyenesen és kizárólag a törzsfizetés javítására szolgáljon, a quinquennium vagy pótlék összege ellenben maradjon a régi. Méltóságosk tehat, úgy teendő, hogy a feltérjesztés, kiegészítés: 1. hogy a 2000 koronás emelkedés egyenesen és kizárólag a törzsfizetés javítására szolgáljon, a quinquennium vagy pótlék összege pedig a régi maradjon; ami annyiért könnyebben teljesíthető, mert ekképp a végösszeg epp úgy 12.000 korona, mint ahogy excellenciád ter-vel; mert ez a rendszerváltoztatás az egész egyetemre csak kevés költség, mintegy 40.000 koronával kerülne többbe, ami milliók alkalmával számításba sem jöhet; 2. hogy a felsorolt tanárok előbbi szolgálatainak átszámítása az új törvény kulcsa szerint megtörténjék; 3. ha pedig a 8000 koronás törzsfizetés egyelőre keresztülvihető volna, egyelőre, — mert meg merjük jósolni, hogy ez a kérdés nem kerül le az egyetem napirendjéről, sőt a jövőendő keserves és tanulságos tapasztalatainak erejével diadalmaskodni fog, akkor méltóságosk legalább ezt az átszámítást elrendelni s a három 1200 koronás pótlékot a két 1000 koronás elé illeszteni, ami még mindig kedvezőbb az eredeti tervezetnél.

(Bírák és ügyészek.)

A máramrosszigeti törvényszék és járásbírószék aljegyzői kara az igazságügyminiszterhez intézett kérvényében kéri, hogy 1. a bírósági jegyzők és a bírói vizsgát tett aljegyzők a X. fizetési osztálynak 1. fokozatába; 2. az 1. pontban nem említett bírósági aljegyzők a X. fizetési osztály két magasabb fokozatába, végül 3. a bírósági joggyakornokok a XI. fizetési osztály 3. fokozatába soroztassanak.

A csikarozszi törvényszék bírái és ügyészei az országgyűlés képviselőházához intézett kérvényükben ezt mondják: Obajtuk, hogy az 1891: XVII-ik t.c. 46. és 48. §-ában és az 1903: IV. t.c. 3. §-ában foglalt rendelkezések szellemében a fokozatos fizetéssel járó bírói és ügyészi állásban levők összeállításába jogtalanul és a fokozatos előlépés az egy fizetési osztályba esők egyenlő felosztása mellett és ne idő-határokat szerint történjék; hogy a VII-XI. fizetési osztályokban levők javadalmazása a VI-ik fizetési osztály most tervebe tett fizetésének alapul vétele mellett ezel arányban állapították meg; hogy a VIII-ik fizetési osztályból a VII-ik fizetési osztályba az előlépés ne kinevezés, hanem fokozatos előlépés útján történjék; hogy a joggyakornokok is fizetési osztályba soroztassanak.

A szabadványi törvényszék és területén levő járásbírószék jegyzői kara csatlakozik a löcsei törvényszék és járásbírószék jegyzői karának javaslatához. A javaslat ismertetése után köziratukban ezt mondják: Általános közérdek, hogy a leendő bírák helyzetén segítsék legyzen s már jegyzői állásukban megtehető javadalmazásban részesülve, anyagi gondoktól menten teljesíthessék a rájuk bízott feladatokat és a közbecsülésnek örvendhessünk s megkíméltsünk attól, hogy lekötözöttjei legyünk oly egyéneknek, akik előtt tekintélyünk fenntartása érdekében lecsuk. Midőn ezen pontokban körülírt kívánásainkat az összes hazai törvényszékek jegyzői karával közöljük, egyben egy egységes javaslat megállapításra végezt az a felhívást intézzük összes hazai kollegáinkhoz, hogy mozgalmunkhoz csatlakozva, azt saját körükben is megbeszélés tárgyává tegyék, azon célból, hogy az ekképp megvitatott eszméket egy egységes javaslat, illetve memorandum formájába öntessük, egy országos bírósági és jegyzői kongresszusra az összes hazai bíróságok jegyzői karát ezenel meghívjuk. A kongresszus helye Budapest, határmárcia 1903. évi március hó 14-én délelőtt 9 óra.

A beszerzési első folyamodású bíróságok és ügyészségek tagjai több módosítást ajánlanak a törvényjavaslat 2., 3., 22., 40., 48., 49. s 63. §-aira vonatkozólag. Végül kéri, hogy a törvény ráhatassék fel 1902. november 1-ével kezdődő joghatályal.

(A külszolgálat tisztviselői.)

Tisztviselői körökből a következők figyelemre méltó felszólalást kapjuk, amelynek a törvényjavaslat tárgyalása során való méltányolása a fizetésrendezési és előléptetési viszonyok harmonikus igazsága érdekében felelt kívánatos:

A tisztviselői törvényjavaslat az előléptetési viszonyokat kellően nem szabályozza, sőt a külszolgálatban egyes szolgálati ágaknál egyáltalán figyelembe se veszi, ami nem magyarázható másnak, mint a tényleges állapot nem ismerésének. A külszolgálati terén fontos szolgálati állomások vannak és pedig oly módon rendeztesz, hogy például a jogi szak létszámát mindössze egy szál ember képviseli, aki azután egy és ugyanazon szolgálati címmel és jelleggel s egy és ugyanazon fizetési osztályban tengődhetik akár 40 esztendőig, amíg a jogi szakhoz tartozó más társai a VII., VI., V. és IV-ik fizetési osztályba is felkerülhetnek, noha munkakörüknem jelentősebb. Kimondandó lenne tehat a törvényjavaslatban, hogy: a) a magasabb közigazgatási szolgálati cím és jelleg a szakmáknak megfelelőleg a külszolgálati terén is adományozható és hogy b) a külszolgálatban alkalmazott állami tisztviselőket a magasabb fizetési osztályba való előléptetésre epp úgy bírnak igénybe, mint a minisztérium kebelében alkalmazott tisztviselőket. Az osztó igazság elvével nem egyeztethető meg az az eljárás, hogy a becsületlenül végzett munka azért, mivel különböző hivatalos teremben fogantatott, más-más mértékkel értékeltesék. Nem az a lényeges, hogy hol végzi a tisztviselő a munkát, hanem az, hogy mit végez? Az előbbi a pusztán véletlenül függ és csak az utóbbi szolgálhat zsinórmentésül az erkölcsi és anyagi elismerés adományozásánál.

(A számvéveségi tisztviselők.)

A trencsényi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéveségi tisztviselőre a képviselőházhoz intézendő kérvény mintáit szétküldte az ősszé számvéveségi tisztviselői körökbe. A következőket kéri a számvéveségi tisztviselők: A számvéveségi tisztviselői javadalmazásainak minimuma az új fizetési tervezet alapján a XI. fizetési osztály 2. fokozatával állapítassék meg. Ha azonban ez a kívánság nem volna teljesíthető, akkor a számvéveségi tisztviselő szolgálati ideje az új fizetési tervezet alapján a XI., X. és IX. fizetési osztály fokozataiban 4 év helyett 3 évben, a VIII. fizetési osztálytól fölébe az egyes fokozatokban 5 év helyett 4 évben állapítassék meg. Vétessék től a törvényjavaslatba egy olyan rendelkezés, mely szerint a számvéveségi tisztviselők öt év alatt a magasabb és alsó fizetési osztályokba arányosan osztandók be és ezen öt évben belül az arányos beosztás megtörténjék a törvényhozásnak jelentés teendő. Mondassék ki, hogy a törvény visszahatólag 1902. évi november 1-től kezdve lépjen hatályba.

KÜLFÖLD

A Dreyfus-ügy. Joseph Reinach, a Dreyfus-ügy legalaposabb ismerője, aki erről könyvet is írt, a Syveton megválasztásának megvizsgálására kiküldött bizottság elnökehez levelet intézett, melyben kikel Beaugard jelentése ellen, aki a Dreyfus-ügyet irányzatosan előráncigálta s Reinachot azzal gyanúsította, hogy Gallifetől elkérte ennek az akkori hadügyminiszterhez intézett levelét, hogy lássa, nem tartott-e meg róla másolatot a tábornok. Judet (akit a bizottság szintén kihallgatott) azt állítja, hogy Reinach csak arról akart meggyőződést szerezni, vajjon Gallifetnek vannak-e bizonyítékai. Reinach ezt a bizottsághoz intézett levelében nyomban rektifikálta, de levelét a bizottság a jelentésben nem vette tekintetbe. „Ennél világosabban már el nem árulhatók volna az igazságtól való félelmet”, mondja Reinach, aki azután a következő tényeket állítja meg:

„Két évvel ezelőt egy közös barátunk tudomásomra juttatta Gallifet egy nyilatkozatát, ki a következőket mondta: „Reinach könyvének (mely a Dreyfus-ügyről szól) minden sorát aláírom”. Reinachnak könyvét a rennesi tárgyalás előtt kellett volna kiadni, s akkor Dreyfus biztossan fölmentették volna.” — Meglátogattam Gallifet tábornokot, kinek a Dreyfus-estéről táplált nézetét ismertem, s két óráig tartó beszélgetésünk alatt megjegyezte Gallifet, hogy a bordereau Esterházytól származik, kinek két bűntudása van. Gallifet beszélt azután egy jegyzékről is, melyet az ítélet hozatala előtt Waldeck-Rousseauhoz intézett, s melyben kifejtette nézeteit a helyzetről. Én, mint lelkiismeretes történetíró, másolatot kértem erről a jegyzékről, de Gallifet kitért e kéréssem elől. Ez volt minden. Mult tavaszkor találkoztam Gallifet tábornokkal. Ismét, és ismét hozta Waldeck-Rousseauhoz írt levelét, ismételte azt a nyilatkozatát, hogy a bordereau Esterházy kezétől származik s a következő megjegyzést tette: „Dreyfus sohasem áll összeköttetésben Németországgal, de Oroszországnak egy okmányt szolgáltatott ki.” Jól ismertem ezt a legendát s bebizonyítottam a tábornoknak az állítás esztelenségét. A tábornok azután nem is ragaszkodott hozzá.”

Angol kereskedelmi minisztérium. Az alsóházban Hould (konzervatív) azt indítványozta, mondja ki a ház, hogy a kereskedelemügyi hivatal szervezete elavult és kereskedelmi minisztériumot kell alakítani. Ritchie pénzügyminiszter megígérte, hogy ezt a kérdést tanulmányozni fogják, mire az indítványozó visszavonta az indítványát.

A macedoni reformáció. Egy igen előkelő török, aki nem diplomata ugyan, de összeköttetésben áll az udvarral, azt mondta a Berliner Tagblatt levelezőjének, hogy nem hisz a háborúban s erre nem is lehet gondolni. Ha Törökország fegyverkezik, ez csak két okból történik, először azért, hogy az ó-török pártot (amely kedvetlenül nézi, hogy a hatalmak beavatkoznak Törökország ügyeibe) megnyugtassa, másodsor pedig, hogy megmutassa a kis balkáni államoknak, hogy Törökországnak nem imponálnak.

A zagrabi Szerbohrannak csetinjei távirata szerint a montenegrói kormány minden fegyverfogható embernek megparancsolta, hogy kézen legyen, mert esetleg állást kell foglalni a novibazári szandsák mentén.

Danev bolgár miniszterelnök, Takev egy interpellációjára kijelentette, hogy Oroszország csak tanácsokat adott a bolgár kormányának a korrek magatartásra vonatkozólag, de az osztrák-magyar külügyi kormány határozottan követelte a macedoni komiték felosztását.

Üsküb, március 4.

Tegnap Vladimirovo faluban véres összeütközés volt Szardjov egyik bandája és a török katonaság közt. Végre is a katonaság nagy veszteségek után kénytelen volt visszavonulni.

Konstantinápoly, március 4.

Konzuli jelentések szerint tegnapelőtt *Labriovában*, a *Prestá-ó* mellett (a monasztrai vilájtóban) egy bolgár banda megtámadott egy osendörkölniményt. A osendörparancsnok (százados) elesett. Mindkét részen sok halott és sebesült volt. Az utolsó jelentések óta az okridai kerületben még két gyilkosságot kövellt el a komiték vérbíróisága. Tegnapelőtt *Yanniban* (a prílepi kerületben) egy szerb lelkészgyilkoltak meg.

Páris, március 4.

A Havas-ügynökség jelenli Tangerből: El lemebbi a *Senakja* törzsek duarjait megsarcolta és *Am-Mediarana* városát felgyújtotta. Hír szerint csak 40 ember menekült meg. *Bu-Hamara* összes hívei kegyelmezt kérnek a szultántól. Nem tudják, vajjon *Bu-Hamara* még él-e.

A trieri püspök. Német lapok szerint a trieri püspök eljárása (a kreuznachi paritásos iskolának általunk bőven ismertett ügyében) vatikáni körökben nagyon kellemetlen hatást tett. Irányadó egyházi személyek nagyon különösek tartják, hogy Korum püspök éppen a mostani pillanatot választotta kirohanásul, mikor a német kormány csak nemrég jutott a kuriával mindkét félt kielégítő megegyezésre a strassburgi tárgyalások ügyében, s mikor a német kormány arra készül, hogy a jezsuita-törvénynek egyik fontos paragrafusát elejti.

Titkos szerződés a hármasszövetségben. Egy sugalmazott bécsi távirat a következőket jelenti:

Egy budapesti reggeli lap ma a macedóniai kérdéssel foglalkozva, *Baccelli* olasz külügyi államtitkárnak a kamara március 2-iki ülésén tett kijelentéséből azt a következtetést vonja le, hogy a keleti kérdésben létezik egy titkos szerződés a hármasszövetség tagjai közt. Ez a következtetés azonban nyilván csak félreértésen alapulhat, mert *Baccelli* államtitkár csak a hármasszövetségi szerződésről beszélt és azt mondotta, hogy nem adhat választ arra a kérdésre, vajjon a hármasszövetségi szerződésnek van-e oly záradéka, mely Oroszországnak kompenzációt biztosít *Ausztria-Magyarország területi terjeszkedése* esetére, még pedig azért nem adhat választ erre a kérdésre, mert különben közzé kellene, hogy mi van a hármasszövetségi szerződésben, ez a szerződés azonban titkos. Semmi más szerződésről, nevezetesen a keleti kérdésre vonatkozó külön titkos szerződésről az olasz kamarában nem volt szó. Ami pedig a kérdézet záradékot illet, jól értesült körökben a legnagyobb mértékben valószínűnek tartják ily záradék létezését. *Baccelli* megjegyzése az ottani parlamenti viszonyokban leli magyarázatát, amelyekre tekintettel kellett lennie és ezért nem szabad azt betűszerint érteni.

A Reichsrath ülése.

Bécs, március 4.

Az osztrák képviselőház mai ülésének elején a kormány tagjai válaszoltak a Galgóczy tábornagynak ellen irányult interpellációra és a przemysli ügyben elhangzott támadásokra. Aztán megint több interpelláció és sürgős indítvány megokolása következett, az előbbieket közt volt *Schönerer* és társai interpellációja, a „Magyarországnak való németülözés” tárgyában. *Schönerer* és szemérmetlen fellépése még nem kapta meg osztrák kormány részéről a választ, de remélhetőleg hamarabb ki fogja oktatni a nagynémeteket arra, hogy ilyen parlamenti hecc nem alkalmas annak a jó viszonyok apólására, amely a két szövetséges állam közt mindenesetre kívánatos. A magyar politikai közvélemény soha nem vette komolyan *Schönerer*ék okvetetlenkedését, mostani „mentő akciójukat” sem méltatja komoly figyelemre, de az igen elvárhatjuk az osztrák képviselőház elnökségétől, hogy Magyarországot az immunitás örve alatt még az osztrák parlamentben se lehessen ily galádul megtámadni.

Az interpellációban az van mondva, hogy *Magyarországnak* moslanában terszerien ez a legelvetendőbb eszközökkel hajszát üznek minden ellen, ami német. Az interpelláció megemlíti azután a Magyarországnak legutóbb elítélt németek dolgát, akiknek megbüntetését a legkeményebb szavakkal elítéli, azután azt mondja, hogy a németellenes agitáció a magyar sajtóban, amely nyilván a *franciek* szoldjában áll, francia felbujtásra történik. A magyarországi németülözés tehat a monarchia külső viszonyaira is hathat vissza, ami semmiképp sem felel meg Ausztria érdekeinek, s azért az interpellálók felszólítják a kormányt, hasson oda, hogy Magyarországnak a németekkel szemben való bánásmód tekintetében rendeztebbek legyenek a viszonyok.

Daszynski és társai meginterpellálják a kormányt *Baorch* ügyvéd nyilatkozata tárgyában, amely szerint *Fulop* közbüri herceg azt állította, hogy nincs tudomása olyan fejlejtésről és olyan jegyzőkönyvről, amelyben *Mattiasch* ismételte volna azokat az állításokat, amelyeket *Daszynski* a képviselőház február

9-iki ülésén említett. Az interpellálók hangsúlyozták, hogy e jegyzőkönyvek kétségtelenül léteznek, hogy Mattiasch az említett feljelentést 1899. március havában benyújtotta a hadügyminisztériumban, s mindezek alapján azt kérdezik a honvédelmi ministertől, hajlandó-e utána nézni, hogy hol maradt az a feljelentés és különösen hogyan történt, hogy azt a feljelentést, amelyben egy tetteles katonatiszt ellen határozott és súlyos vádak emeltek, nem tették át az illetékes beosztottak tanácsához és hajlandó-e odahatni, hogy ez a mulasztás jóvátehető.

Korábbi miniszterelnök Breiternek a *Galgóczy-ügyre* vonatkozó interpellációjára azt válaszolja, hogy Galgóczy eddigi hallgatása az ellene intézett támadásokra teljesen megféle az ő katonai felfogásának s azért nem lehet oszálkoni azon, ha Galgóczy Pernerstorfer legutóbbi nyilatkozatával szemben is elutasító álláspontra helyezkedik és hogy ezt a hadügyminiszter is helyesli, akiknek azt a jogát, hogy alárendeljeiről neki tetsző alakban nyilatkozzék, senki el nem vonhatja. Hogy a hadügyminiszter megmondatlanul cselekedett, mert közeleghatáron magáévá tette alárendeljei ügyét, azt tagadja a miniszterelnök és azt a kifejezést a leghatározottabban visszautasítja, annyival is inkább, mert a ház elnöksége is megróta a Galgóczy tábornaggyra vonatkozó személyes megjegyzéseket. A tábornaggy ellen hangzottak az összes panaszokra vonatkozólag a honvédelmi miniszter kimerítő jelentést fog tenni a képviselőháznak. A ház méltóságának megővésére vonatkozólag kijelenti a miniszterelnök a hozzáintézet kérdésre, hogy mindig arra törekedett, hogy ezt a méltóságot mindenkor a legnagyobb nyomtatással megőrizze, de minthogy a ház felelőse a házban történő dolgoktól is függ és minthogy ezen a téren minden egyes képviselőt többet tehet, mint az egész kormány, másképp a kormány nem érvényesítheti befolyását. (Élénk helyeslés.)

Gróf *Welsersheimb* honvédelmi miniszter utal arra, hogy egyszersmindkorra kijelentette, hogy gyűlölködésekre nem reagál, és kijelenti, hogy ez okból az ücnovicia során elhangzott gyűlölködésekre sem felel, hanem az előterjesztet adatokl átítette a hadügyminisztériumba. Ami az Elders említett embervadászatot illeti, a szóban forgó esetre nézve megindított hivatalos vizsgálat kiderítette, hogy egy élelmezési hivatalnok kis kézirattal a levegőbe lövte, hogy megijesztesse néhány embert, akik a kincstári szénkiadás alkalmával szemet akartak lopni. A lövés üsszetűrt ugyan két ablakot, de senkit sem sebesített meg. Hogy egy gyermek fejében megbetegedett, az nem igaz. Az illető élelmezési hivatalnokot különben fejelemi uton kétheti szabadságra ítélték. A háromhetes szigorú helyőrségi fogháza rélt Sohuster nevű tartalékos galogos ügyében a hivatalos vizsgálat kiderítette, hogy a katonai bíróság egész törvényesen járt el és az illető tartalékosnak régtön elégedett a hátralevő büntetést, mihely híre jött hogy felesége meghalt. Arra az esetre vonatkozólag, hogy *Javoruban* katonatisztet megdáták egy keskenedőnek a leányát s magát a kereskedőt megsebesítették, azt válaszolja, hogy a főtisztviselő jelentés szerint az a három tiszt nem éjjel 1/2 órakor, hanem este 9 óra tájban engedett meg magának bizalmaskodást a leánnyal, hogy a tisztak fejevételnek voltak és hogy a három tiszt egyike a leány atyját szidalmazás miatt börtönbe küldte megsebesítette. Az illető tiszt annak az embernek 150 korona kártérítést fizetett és azonoslő négy napi özságot kapott. Azt az állást, hogy a tisztet megsebesítette a tanuvalomások megcáfolták. Ami *Schneebaum* galogossági közlegény öngyilkosságát illeti, annak az volt az oka, hogy az illetőnek nem volt inyére a katonai szolgálat. Nem igaz, hogy *Schneebaumot* tésleg bántalmazták vagy valása miatt zaklatták. Iri nem tudott, tehát nem is hagyható hátra levelet. Az Eldersok említett kenyérszállítás egészen szabályszerűen történt. Ami a 10. hadtest területén előfordult öngyilkosságokat illeti, a miniszter statisztikai adatok alapján kimutatja, hogy az öngyilkosságok száma a hadseregben és különösen a 10. hadtestben nem olyan nagy, amint mondták. Rossz bánásmód következtében való csonkítás csak egy esetben fordult elő, ellenben előfordult 19 onkias, köztük egy súlyos természetű. A hadseregben 27 elmebáborodott ember volt, akik közül azonban 23 már a besorozásakor elmebeteg volt. Az az eset, hogy egy tüvész alkalmával a katonák utját állták a vért menő embereknek, és hogy a százados ezeket az embereket vízbe dobatta, nem történt meg és nem is történt meg.

A ház azután átér *Reichstáder*nek a morvaországi *Sokol-ünnep*en történt eseményekre vonatkozó öngyilkos indítványára. *Reichstáder* hosszabb beszéddel okolja meg indítványának sürgősségét.

A ház hosszabb vita után elvetette, *Reichstáder* indítványát, majd ellogadta *Matik* indítványát, amely szerint az alkotmányügyi bizottságnak április végéig idót engednek az alapörvények 14. §-ának módosítása tárgyában való jelentésteleire.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, március 4.

Egy kommité szerint a *cech lelvé* elhatározta, hogy kedden a költészetes első olvasásánál *Kramarz, Zacek és Henold* képviselőket jelöli ki szónokkakk. A szónokokat megbízták, hogy fejtsék ki a klubnak leghatározottabb ellensévi álláspontját a kormányval szemben és azt az elhatározást, hogy minden erővel a kormány megbuktatására fog törekedni.

HIREK

Budapest, március 4.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Február 28-ikán új előfizetést nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő* spanyol leányakkal Potsdamból hazautaztak Pozsonyba. — *Szemrecsányi Pál* püspök ma székelyéről Budapestre érkezett.

— **Kinevezés.** A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, a belügyminisztériumban *Zely Lajos* osztálytanácsosi címmel és jelleggel főrubázott miniszteri titkárt osztálytanácsossá nevezte ki és dr. *Téry Ödön* közegészségügyi felelősnek az osztálytanácsosi címet, báró *Nagy Árpád* miniszteri segédfogalmazónak pedig a miniszteri fogalmazói címet adományozta.

— **A pápa állapota.** Egy római távirat szerint a Vatikán hivatalos lapja, az *Observatore Romano* a következő kommunikát közli: A pápa ma nem fogadott, mert az utóbbi napok rendkívüli fáradalmi után az orvos tanácsára indítva érezte magát, hogy napot a teljes pihenésnek szentelje. A *Tribuna* azt mondja, hogy dr. *Lapponi*, aki ma reggel meglátogatta a pápát, konstatálta, hogy a nátha mulában van, a köhögés és más kis bajok azonban még egyre tartanak. Lehet, hogy ez indította Lapponit arra, hogy ragaszkodjék ahhoz, hogy a szentatyja pihenjen. A norfolki herceg fogadását, híre szerint, március 9-ig elhalasztották. A *Messenger* szerint a pápa köhögése könnyű hurutos jellegű. Diarrhoe következtében némi gyöngeség állott be. Nyugalanságra nincs ok, de a pápának, tekintettel korára, nyugalomra van szüksége.

Rómából jelentik, hogy a pápa jubileuma alkalmából rendezett ünnepet csak külsőleg zavarta meg az eső és a hideg. Mikor a közönség a Szent-Péter templomból távozott, nagy zavar támadt, mert a templom körül várakozó mintegy száz egyfogatú bérkoszt vagy huszezer ember rohanta meg. A pápa kezdetben nagyon kimerült volt, a szemei fátyolosak voltak s a kezei erősen remegtek. A szertartás alatt néhány percet visszavonult egy fiúkébe, ahol *Lapponi* tanár erősítést adott neki. Ez a rövid eltűnés nyugalanságot keltett a tribünöknön. Az áldást a pápa rekedtes, de meglehetősen erős hangon mondta, úgy, hogy hangja az egész templomot betöltötte. Ez a pillanat, amelyben mintegy hetven ezer ember térdelést sűrű sorokban egymás mögött, hatalmas benyomást keltett.

— **Küldetés.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Keller Ottó* Nándornak, az Operaház és a Nemzeti Színház műszaki felelősének a koronás arany érdemkeresztet adta. Keller ezt a küldetést hosszas és buzgó szolgálata elismerésül kapta.

— **Egy millió dollár az egyetemnek.** Egy new-yorki telegram jelenti, hogy *Carnegie* egy millió dollárt ajándékozott a Princetoni egyetemnek. Az amerikai milliárdos ezelőtt néhány héttel vakbélgyulladás megbetegedett meg; egy Garmany nevű orvosot hivatott, aki oly ügyesen kezelte, hogy nem kellett magát megoperáltatnia. Halálból nagy öszszegget ajánlott föl az orvosnak, aki azonban nem fogadta el, hanem arra kérte *Carnegiet*, hogy adjon inkább megfelelő ajándékot a Princetoni egyetemnek, amelyen ő tanulmányait végezte.

— **Rieger halála.** Prágából jelentik, hogy a lapok pártkülönbség nélkül melegen bucsúztatják el *Rieger* s elismeréssel méltatják érdemeit. Báró *Rieger* egyetemi tanár ma a következő táviratot kapta:

A császár és király ö jelölése főhadsegédétől. Báró *Rieger* Bohuszár egyetemi tanárnak Prágában. Budapest, március 4. Ö tésége, mélyen megáthva nagyságot ímár Isteben nyugvó atyja, Ferenc böhunytának gyászshíréről, azzal bizott meg, hogy e súlyos vesztéségen való benső részvételt tejszem ki báró urnak. Paar lovassági tábornok.

A övárosi városaházán délidött tíz órakor összeültek a *Rieger*-család és a város képviselői, hogy a temetésről intézkedjenek.

— **Küldetésű egyetemi tanárok.** *Lechner József* és *Seabó Dénes* egyetemi tanároknak udvari tanácsossá történt kinevezése Kolozsvárt, egy tudományos. mint társadalmi körökben alkalmat adott a két érdemes tudós íránt való rokonszenv megnyilatkozására. Az orvosviszetségi kolozsvári főlkja holnap bankettet rendez a két tanár ünneplésére.

— **Petrarca emlékezete.** *Petrarca* születésének 600. évfordulója alkalmából a jövő esztendőben nagy ünnep lesz Oszországnban *Viktor Emánuel* király védnöksége alatt s a külföldi íróvilágának részvétele mellett. Az ünnep rendező-bizottság, amint értesülünk, Magyarországból *Radó* Antalt kérte fel, hogy fogadja el a bizottság tiszteletbeli tagságát.

— **Dorottya báróné közbeszóli.** Gyönyörű, aranyhajú bété figyelté ma a képviselőház karzatáról, hogy mit művelnek odalenn a képviselő bácsik. Egyik-másik bácsi föl is látogatott a karzatra s ott megismogatta a bétét, elbeszélgetett a bété mamájával. A völgyből annyi látszó szegeződött a kis bétére, hogy a legszebb primadonna is megirigyelhette volna. De a gyermek nem törődött a látszószézzel, még a mamája körül beszélgető előkelőségekkel sem, csak járattatta kíváncsi öz-szemeit a völgyön. Nagyrítikán hátrafordult a mamájához valami kérdéssel s olyankor a mama lágyan, kedvesen megismogatta, de az is lehet, hogy csak a bété ajkait csukta le a kezével, mert nagyon élénk volt a kiosike. Egyszer aztán, mikor odalenn *Júth Gyula* beszélt s nagyobb volt a csönd, mint az obstrukciós beszédek alatt rendszeren, a bété felugrott és — ő tudja, miért és mire? — azt kiáltotta:

— Nem!

Minden szem az illetéktelen közbeszólló kereste. Mindenki haragos zúgásra késült. De mindenki elmosolyodott. No, csak a bété szólt közbe. A bétére nem lehet haragudni. Sőt, ha úgy vesszük, ennek a bétének van hozzá némi joga, hogy az obstrukciót egy közbeszóllással zavarja. Mert ez a bété: *Dorottya báróné*, báró *Bánffy Dezso* bájos gyermeke, aki egy másik és haragosabb obstrukció idejében született. Tartozik annyival a papájának, hogy egy nem szokásval ő is zavarja az obstrukciót bácsikat, akik olyan sokszor és sokkal keményebben kiáltották ugyanezt a papának.

A mama azonban gyorsan kivezette a bétét a karzatról. Még rendreutasítanak az édest, pedig olyan szép. S *Dorottya báróné* csak a hintóban kapta meg a rendreutasítást; gyöngéd anyai ajkáról...

— **Választások a tőzsden.** A tőzsdei választások ügyében a Lloyd-társaság kaszinójának egyik termében ma népes értekezlet volt, amelyet az évek óta működő tőzsdei száz-as-bizottság hívott egybe. Az értekezlet *Gál Károly* fővárosi bizottsági tag nyitotta meg, aki lelkes szavakkal üdvözölte a nagy számmal meggyűlötteket s hangsúlyozta, hogy miután a tőzsdetanácsosok mandátuma lejárt, az e hó 23-ikán megtartandó közgyűlés lesz hivata a választást megejteni. A száz-as-bizottság, mely évek óta működik s nemcsak érdeklődéssel, de önfeláldozással is küzd, hívta össze az értekezletet, hogy a küszöbön álló választások tekintetével állást foglaljon s azt precizozza. *Gál Károly* erre felkérte az értekezletet, hogy elnököt s tisztikart válasszon. Beszédét lelkes éljenzés fogadta.

Az értekezlet nagy lelkesedéssel *Gál Károlyt* és *Reich Lajost* választotta meg elnökökké. Jegyzőknek pedig *Balla Vilmost* és *Hegedűs Dezsőt*. A jegyzőkönnyv hitelesítőül dr. *Pláner Miksát* és *Fehér Jenőt* választották meg. *Gál Károly* emölk jelenti, hogy tudomása szerint 40 tőzsdetanácsosi állás kerül betöltésre. Azonban az utóbbi időben négy érdemes tőzsdetanácsos: *Baimel Jakab*, *Deutsch Sándor*, *Köhner Ágost* és *Neumann Frigyes* visszaléptek. E szerint a tőzsdetanácsos jelenleg csak 36 tagból áll és ha az értekezlet e 36 tagot uból jelöli, csak négy tag lesz választandó. Annak a meggyőződésének ad kitejleszt, hogy olyanokat jelöl, akik megélelenek. (Leikes éljenzés.) *Reich Lajos* emölk a mostani választásoknak nagy jelentőséget tulajdonít, mert az utóbbi időben hivatalon oldatról a tőzsde támadásoknak volt kitéve és tekintve azt, hogy a kereseti viszonyok rosszabbodtak, osakis rokonszenves és a követeléseknek megfelelő írfiak jelölését kívánja. Indítványozza, hogy egy kisebb bizottságot küldjenek ki, mely kedden a jelöléseket megálapítsa. (Hejjeslés.) *Hegedűs Dezso* jegyző lényegleg hozzájárult az emölk kijelentésekhez, a tormáltásokban pedig ajánlja, hogy a kisebb bizottság titkos szavazás után ejtse meg a jelölést, melyet a nagybizottság elé terjeszzen és a nagybizottság a megjelölt jelöltekre nézve a választási siker érdekében szolidaritást vállaljon. A kérdéshez dr. *Strassel Nagy Andor*, *Pléing Ede*. dr. *Pláner Miksa* és az emölkök ismételt hozzászólása után az értekezlet a szűkebbkövi bizottságba megválasztotta *Gál Károlyt*, *Reich Lajost*, *Barber Zsigmondot*, *Bauer Armit*, *Beer Istót*, *Goldmann Mihályt*, *Pléing Sándort*, *Guttmann Lajost*, *Heller Gyulát*, *Krausz Simont*, *Manóld Manó*t, *Moór Márton*t, *Nágel Igáczot*, *Nagy Andort*, *Simon Miksát*, dr. *Strasser Imrét*, *Schwarz Jakabot*, *Vajda Lajost*, *Vári Edét*, *Augenfeld Ödönt*, *Weisz Tivadart*, *Weisz Arturt* és dr. *Pláner Miksát*.

— **Városatyák aszerje.** A főváros mai közgyűlésén csipés szóváltás volt *Fenyvessy Adolf* és *Schubert Sándor* közt, amikor az utóbbi a házipénzár ellen beszélt. *Fenyvessy* több már izgatottan azt kiáltotta közbe:

— Kés föllentés!

A közbeszólló ezért emölk rendreutasításban részesült, de az incidens még nincs elintézve. Hír szerint *Schubert Sándor* holnap délelött provokáltja *Fenyvessy Adolft*.

— **Az új Campanile.** Egy velencei telegram jelenti, hogy az olasz kormány elhatározta, hogy a Márkus-téri torony fölépítéséhez félmillió lírával és a műemlékek öntartásához évenként háromszáz ezer lírával járul.

— **A kolozsvári kaszinó a párbaj ellen.** A párbajellenes mozgalom tekintélyes szövetséget kapott a kolozsvári Nemzeti Kaszinóban. Ez a társaskör a királyhagyományok legtekintélyesebb kaszinója. Nemesak Kolozsvár szellemi előkelőségeit számíthatja tagjai sorába, hanem Erdélynek majdnem minden számottevő uriemberét. A kaszinó tegnap tartott választmányi ülésén állást foglalt a párbaj ellen. *Kossutány* Ignác egyetemi tanár referálta a párbajellenes liga átiratát s erre a választmány több mint három óráig tartó érdekes vita után ezt a határozatot hozta:

A Nemzeti Kaszinó kimondja, 1. hogy a párvialat mint az elégtételadásának és vételének módját nem helyesli; 2. hogy az egyéni becsület között egyrészt, a párvialatra való kihívás és annak elfogadása vagy el nem fogadása között másrészt, összefüggést és kapcsolatot nem lát s ez okból egyikből a másikra és viszont következtetést vonni nem tartja helyesnek; 3. hogy a Nemzeti Kaszinó mindenkiné becsületét szentnek tartja, ezentelül saját tagjait még különösen is védeni iparkodik oly módon, hogy a becsülettel magát netalán sértve érő tag kivásására az esetet saját tagjaiból alakítandó zsüri által megvizsgálta és abban igazságot szolgáltat. E zsüri ítélete által, amely esetleg a sértő félnek a Kaszinó tagjai közül való kizárását is maga után vonhatja, tagjai becsületét kellően és elegetkőpp megvédelmezni tudja annyival is inkább, mert bizalmi ítéleti igazságos ítéletének a Nemzeti Kaszinó a maga egész erkölcsi súlyával ad nyomatékot.

Az elfogadott határozati javaslatot a közgyűlés elé fogják terjeszteni. Az indítvány szövegének végleges megállapítására szövegező bizottságot küldtek ki.

— **Magyarország Párisban.** *Magyarország és Társországnak az 1900. évi párisi nemzetközi kiállításon* cím alatt *Miklós Ödön* tollából terjedelmes kötet számol be arról, miként állotta meg helyét hazánk, a nagy világversenyben. A 36 ívnyi terjedelmű és gazdag anyagot nyújtó kötet magvas előszóval kezdődik és négy fő részre oszlik.

Az első rész az 1900. évi párisi kiállítás szervezését tartalmazza, amelyben a nagy tapasztalatokkal rendelkező szerző valódi kődedést szolgáltatja a kiállítások mikénti rendezésének. A második rész a világkiállítások történeti múltjával foglalkozik és a legrégibb időktől a legutolsó korig az adatok bő tárházát bocsátja rendelkezésére a közgazdaság iránt érdeklődő művelt közönségnek. A harmadik rész foglalkozik hazánk részvételével az 1900. évi párisi kiállításon. A gazdag adathalmaz, az elért kiváló sikerek, a nemzetközi jury ítéletének sohasem remélt kedvező eredményei megkapó képet tárnak elénk. Magyarország kiállítási anyagával méltán sorakozott a legnagyobb államok mellé. A kiállításban résztvevő 40 állam közül Magyarország a kitüntetések tekintetében az ötödik helyre jutott.

A kormánybizottság céltudatos és hazafias nagy munkájának kiváló eredményeit láthatjuk e lejezet adataiból. *Miklós Ödön* megemlékezik mindenkiné munkásságáról, csak a magát nem említi, pedig közvélemény, hogy a jury ítéletének ily nem várt lényeges eredménye a kiállított jó anyagok kivül nagy részben *Miklós Ödön* fáradságtalan munkásságának és rokonszenves fellépésének érdeme. A számadatok és a végeredmény lényesen rációfalonak szokta, akik a párisi kiállításhoz milliós deficitjéről beszéltek. A tényleges deficit 178.000 K. számot sem tevő szám. Ily kedvező eredménnyel kiállítás még nem zárult. Ha pedig a történeti pavillon nem épült volna, a kiállítási alapnak 298.900 K. megakartarás lett volna. A rendkívül érdekes munkát lendülettel zárzó lejezei be, amely a kiállításból reánk levontató legfőbb tanulságokat tartalmazza.

— **Halálozás.** A tegnapielőtt elhunyt *Somossy Károly* temetése ma délután 3 órakor ment végbe a Nagymező-utca 32-ik számú gyászházából. A temetésen nagy közönség jelent meg. A szertartást a terézvárosi plébánia egyik kaplánya végezte. A szertartás után *Baumann* Károly tartott megható gyászbeszédet. Kihűlésén az elhunytnak a szabadságharcban való szereplését méltatta szép szavakkal. A halottat az új temetőben helyezték örök nyugalomra.

Géb Mór né született *Auer Fanny* ma déli 12 órákor 68 éves korában meghalt. Az elhunyt urnát sebes körökben szerették szívóssága és példás családi éremei folytán. A temetés pénteken délelőtt 10 órakor lesz a Teréz-körtű 46. számú házból.

Ozv. Kovásznai Sándor Andrássé, szül. *Zsigmond Berni*, 1845/49. honvédőrhadnagy özvegye, március 3-án Kovásznán elhunyt.

Özvegy Breisch Manoné, született *Pollatsch Jozefa*, *Lator* Szidor zeneszerző édesanyja, tegnap 76 éves korában, hosszas szenvedés után Budapesten meghalt.

— **Leégett fogadó.** *Zürichből* táviratozzák: A *Gottschalkenberg* fogadó, a külföldieknek és turistáknak legkedveltebb szállója ma reggel leégett. Ez a szálloda a zürichi tó felett van és kétszáz vendég számára volt berendezve.

— **Elhunyt fővámgazgató.** *Thuróczy* Adolf fővámgazgató tegnap Budapesten meghalt. Holttestét ma helyezték ravatalra a vámpalotában lévő lakásán. A gyászoló családnak már ma délelőtt sokan kondoleáltak, köztük özvegy *Horánszky* Nándorné, *Rakovszky* István belső titkos tanácsos, az állami számszék elnöke és *Buttó* István válóságos belső titkos tanácsos. A családon kívül a fővámbivatal is adott ki gyászjelentést. A temetés a vámpalotából megy végbe csütörtökön délután négy órakor.

Az elhunyt kevés híján, ötven esztendődt töltött állami szolgálatban s ez idő alatt főleg szakmájában, a vámgügy terén érdemes s eredménydus munkát végzett. Budapestre 1887-ben nevezték ki s azóta részt vett az állami számvéviszéknel, részint pedig a pénzügyminisztériumban szolgált. Fővámgazgatóvá 1880-ban lett. Közreműködött a vámtárgyalásokon és a különböző időközökben megosínált vámtárra vonatkozó konferenciákon. Mint a székelő művelődési és közgazdasági egyesület volt elnöke. Az egyesület és a székelő nemzeti érdekében sokat tett s főképp az ő buzgalmának eredménye a Marosvásárhelyen épült székelő iparmúzeum. Erdemeiért sok kitüntetésben volt része. Sepsiszentgyörgy városra 1880-ban díszpolgárnak választotta. Tulajdonosa volt a Lipót-reznek, a harmadik osztályú vaskoronarendnek, a porosz vörössasrendnek, a porosz koronarendnek és a Takovarendnek. Az elhunyt egyik megalapítója és alelnöke volt a tisztviselők országos egyesületének.

— **Lujza hercegnő sorsa.** *Lujza* hercegnőt, mint *Lindauból* jelentik, igen szigorúan őrzik a toszkánai villában, amelyre bajor csendőrök ügyelnek. A villában a toszkánai udvari szolgák vannak alkalmazva, akik azt az utasítás kapják, hogy csak azokat bocsásák be, akik a nagyercegi udvarlót engedelmelt kapták. *Gironnak* nem szabad szász, bajor és osztrák területre lépnie s az összes határhatóságokat utasították, hogy ne ereszessék át a határon. Ezeket az intézkedéseket a szász udvar utasítására tették. Az összes határhatóságok megkapták *Giron* arcképét. *Lujza* hercegnő tegnap anyjával és egy udvarhölgygyel hosszabb sétát tett, azután *Bregenzbe* kocsiolt. A hercegnő kitűnő színben van. *Párisból* jelentik: *O'Brien* togorvos kintasításáról a *New York Herald* nak azt jelentik *Drezdából*, hogy a fogorvos azt utasították ki, mert a közle és *Lujza* hercegnő között váltott levelek a szász király kezébe jutottak. Ezekből a levelekből kitűnik, hogy a köztük való viszony már 1898-ban fűnállott és hogy *Lujza* hercegnő már akkor közös székést állapított meg a togorvossal. A hercegnő akkor is áldott állapotban volt s kevéssel később holt gyermeket szült. A hercegnő az orvoshoz mindig egy komornával ment, aki nem tudott angolul. A király egy ízben kétheti szabadsággal suttotta a hercegnőt, mert *O'Briennal* *Drezda* utcaján biokihélt. *O'Brien* nős és több gyermek atyja. Felesége eljött érte *Amerikából* s a legközelebbi napokban az egész család *Hamburgból* *Newyorkba* utazik.

Lindauból táviratozzák: *Drezda* és *Lindau* között tárgyalások fognak megindulni avégből, hogy megállapítsák *Lujza* hercegnő találkozásait gyermekeivel. *Drezdából* egy főudvarmester, egy udvarhölgy s nagy szolgaszemélyzet fogja a gyermekeket elkísérni.

Drezdából, az ottani négyesület két kiküldötte érkezik *Lindauba*, hogy *Lujza* hercegnő állapotáról s *Lindau* tartózkodásáról megbízható értesüléseket szerezhessenek. A két *drezdai* asszony *Lindauban* marad addig, míg *Lujza* hercegnő fogadni fogja őket.

— **Mulatság.** A Magánisztviselők Otthona e hó 7-én saját helyiségeiben (VI. Teréz-körtű 22.) lényes művészeti rendez. mely iránt a közönség körében élelnek érdeklődés mutatkozik. A hangverseny, melyen kiváló művészi erők működnek közre, tánc követi.

— **Újság Szudánban.** Egy kairói levél jelenti, hogy az egyiptomi angolbarát hivatalos lap, a „Mokatum,” *Khartumban*, *Szudán* fővárosában egy új arab hírlapot szándékszik alapítani: ez lenne a legelső szudáni újság és ezzel kapcsolatosan egy hatalmas nyomdavállalatot is fognak alapítani. A szudáni kormány már engedélyt is adott a vállalatokra. Az alapítandó hírlap hivatalos közlönye is lesz egyuttal a szudáni kormánynak és az arab nyelven kívül angol nyelven is megjelenik majd.

— **Házasság.** *Khalensky* Gregor, a rostlói (Don mellett) orosz kiviteli kereskedelmi társaság cégjegyzője eljegyezte *Weltsch* Anna kisasszonyt, *Péceni* Sámuel, a *Drösler* Károly gépgyár tisztviselőjének leányát, *Budapesten*.

— **Serao Matild póre.** Egy nápolyi telegramm jelenti, hogy tegnap kezdődött az ottani törvényszék előtt *Serao* Matildnak, a híres írónő bünyégének tárgyalása. *Serao* Matild azsal van vádolva, hogy pénzért hivatalokat szerzett. A vádlottak padján *Serao* Matild, továbbá büntetésakként *Cursó* és *Sorvillo* ültek. Miután a vádlottakat, akik mindent tagadtak, és a vád tanuit kiballgatták, a tárgyalást több tanu meg nem jelenése miatt folyó hó 9 re halasztották.

— **Thurn-Taxis herceg halála.** *Frágából* jelentik, hogy *Thurn-Taxis* Jenő herceg ma reggel 27 éves korában meghalt. A herceg csak pár nappal ezelőtt betegedett meg tüdőszban.

— **Drága kaland.** *Speichler* Frigyes, az Osztrák-Magyar Bank főhivatalnokja ma reggel Bécsből Budapestre érkezett s a következő panaszt tette a főkapitányságon: február utolsó napján a keleti expresszvonattal *Belgrádból* Bécsbe utazott. Még *Belgrádban* megismerkedett egy barátja révén egy ieltűnően szép, szőke asszonnyal, aki magát *Sándor* Alajosnének nevezte. *Belgrádban* az asszonnyal együtt szállt fel a vonatra s az asszony Budapestre készült. *Speichler* megírta a szép asszony utításnak, amit utközben rávett, hogy kísérje el Bécsbe. *Brucknál* *Speichler* erős főájás vett erőt s mikor ezt az asszonynak elmondta, ez egy erősen illatos szekendőt tartott az orra alá, amitől ő elkábult és mély álomba merült. Azután nem tudott magáról semmit. Bécsben a kaulauz költötte őt s akkor az asszony már nem volt mellette. A vonat személyzete nem tudott felvilágosítást adni, hogy a titokzatos hölgy hol szálltolt le a vonatról. *Speichler* kikutatta zsebeit s azonnal észrevette, hogy *penártarcája*, amelyben *harminezzer frank* volt papíroszpenzben s két, az Osztrák-Magyar Bank nevére kiállított kétezer frankos csekk, 16954 és 16955 számmal, hiányzik. A meglopott bankhivatalnok jelentést tett a bécsi rendőrségen s ott azt ajánlották neki, hogy jöjjön *Budapestre* s a főkapitányságon nézze át az utazó tulajdonok arcképeit. Ezt meg is tette *Speichler*, de nem ismerte fel egyik arcképben sem szép utitársnőjét. Délután azután elutazott *Belgrádba*, hogy barátjától, akinek a révén a titokzatos asszonyt megismerte, információkat szerezzen. *Speichler* Frigyes negyvenkét éves nőlen ember s egyik előkelő hivatalnokja a banknak. Az asszony magas, szőke szépség, nehéz fekete selyemruhát viselt s balraóán kis szemölcs van. Utközben azt beszélte a bankhivatalnoknak, hogy egy bátyja *Boszniában* kapitány a közös hadseregben s férje vagyonos földbirtokos volt az *Alüldön*.

— **A vasárnapi népgyűlés.** *Wolfner* Jakab és *Bokányi* Dezso bejelentették a rendőrségen, hogy a budapesti munkások is részt kívánának venni a vasárnapi tiltakozó nagygyűlésen és pedig oly módon, hogy a Szabadság-téren összegyűlekednek és zárt sorokban, zászlókkal és jelző-táblákkal vonulnak a parlament elé a népgyűlésre. A főkapitányság e bejelentést tudomásul vette azzal a kikötéssel, hogy a közrendet semmiképpen sem zavarják meg. Ha közrendet bármiképpen is akár ablakbeveréssel, akár más módon megzavarnák, mind a népgyűlést, mind pedig a menetet nyomban főtisztoslatja a rendőrség.

— **Szerelmi dráma.** *Ábréchtovics* Zsigmond fiatal rézesztergályos szerelmi viszonyt folytatott özvegy *Farga* Károlyné született *Hoika* Julianna huszonegy éves virágárosnővel. A szerelmesek egybe is akarták kelni de a legénynek most kellett volna berukkolnia háromévi szolgálatra a katonasághoz s emiatt nem tarthatták meg esküvőjüket. Bihatórták tehát, hogy együtt meghalnak. Tegnap este a Csokonay-utcaiban lévő Millennium-szálloda egyik másodikemeleti szobájába szálltak s az egész éjszakát együtt töltötték. Ma reggel félhét órakor egy egymásután eldördülő lövés haltszotta ki a szerelmesek szobájából. A szálloda személyzete feltörte a bezárt ajtót és a szerelmes párt az ágyon fekvé eszméletlenül, nagy vértócsában találta. Nyomban a mentőket hívták segítségül, majd megérkezett a rendőrség is, amely konstatalta hogy a férfi kétszer lötte melbe a kedvesét, azután maga ellen fordította a fegyvert és két golyót röpített ugyan csak a mellébe. A mentők bekötötték a szerelmesek sebeit, azután *Réczy* tanár klinikájára szállították őket. A fiatal ember sebesülése veszedelmesebb, mint a nőé. A szerelmesek semmiféle írást nem hagytak hátra.

— **A rendőrség támadól.** Megirtuk, hogy *Bak* II. József rendőr vasárnap több csavargó megtámadta, amikor *Rosenberszky* János kocsiat verkedésért be akarta kísérni. A rendőr szorult helyzetében kardot rántott s *Rosenberszky* fejbe vágta. A rendőr másik támadóját, *Kristel* Jánost tegnap *Varga* IV. István rendőr észrevette a Teleky-téren. Üldözöbe vették a csavargót, aki kétféle rántól elő és mindenkit leszurással fenyegetett. Végül mégis sikerült elfogni.

— **A letartóztatott zsidóhadnagy.** *Temesvárról* jelentik, hogy *Inády* Dezso zsidóhadnagyot, aki *Szamek* fővárosi ékszerészől hamis okmányok alapján körülbelül 8000 korona értékű ékszerrel csalt ki, ma reggel szállították *Temesvárra* Orsováról, ahol letartóztatták. A család badnagyot egyelőre *Temesvárról* tartják. Letartóztatásáról újabban még a következő részleteket jelentik: *Inády* hadnagyot *Kleiner* Gyula orsovai csendőrhadnagy tartóztatta le az orsovai Takács-szállóban, ahol *Koller* temesvári hivatalnok mondta magát. Leleplezése után arra kérte a csendőrhadnagyot, engedjen neki annyi időt, hogy fövelhessen magát. Hogy csakugyan ez volt a szándéka, arra való a nála talált revolver és egy levél, amelyben elmondja utolsó kívánságait és bűneit is felsorolja. A csendőrhadnagy természetesen nem teljesítette kívánságát, hanem átadta az orsovai honvédségi állomásparancsnokságnak, amely kellő fedezet alatt átküldte *Temesvárra*.

— **A szerelem halottja.** *Barcsról* írják, hogy *Jobbágy István* 25 éves parka-tótfaluai (Zalamegye) illetőségű kocsis-levény felakasztotta magát. Gazdája, dr. *Kronberger Vilmos* vette észre, aki reggel 6 óra-kor kiment az istállóba, hogy felköltsse, ott látta függni a kocsiat az istálló gerendáján. A falon, az ágya föl-lött lógó naptár egy üres lapjára írva, meleg hangon bucsuzott el az öngyilkos gazdájától és kérte, tu-dassa édes anyjával, hogy a szerelem vitte a halálba. A hivatalos boncolást még a nap megejtették.

— **Kilenczéves öngyilkos.** *Fécsből* táviratozzák: *Egy Rajdl Károly* nevű kilenczéves fiu, egy boltiszolga gyermeke, ma reggel lungrott a harmadik emeletről és úgy összezsugorította magát, hogy haldokolva vitték a kórházba. Az öngyilkos fiu nagyon vásott gyermek volt s most is valami csiny miatt az apai büntetését félt.

— **Az osztályorszájkát húszas.** Az osztályorszájkát húszasán *harminczet* koronát nyert 10824; *tizenöt-czer* koronát 35367; *tízczet* koronát 98524 100881 69441; *ötczet* koronát 25238; *kétezer* koronát 7261; *ezet* koronát 46943 105089 1832 64429; *ötcszáz* koronát 5116 42695 63178 79805 104160 18232 13703 28720 79892 81790 3772 8951 12974 35099 49477 62388 70088 71421 80643 81841 8314 16013 32099 40060 43326 61323 76483 76882 3409 18676 20142 31519 79720 89678 99708 101443.

Az V. osztály mai húszasán a *Török A. és Társa* bankháza, Budapest, Teréz-körút 16. sz. a részben budapesti, részben vidéki szerencsés vevői 15.000 ko-ronás fönyereményt nyertek.

— **Az influenza járványos és nagy mértékben ragályos betegség.** Hogy a fejfájástól és náthától megszabaduljunk, a legfőbb esetben idejében alkal-mazot: pár gramm Salaphen néhány óra alatt bevéve, elégséges. Idősebb és gyöngébb egyéneknél azonban ennek a betegségnek káros hatása van az erő állapo-tára is. Nem eléggé ajánlható ily esetben a *Somatose* használata.

(x) **Hölgyfényképek** a legjobb módszer szerint, gyönyörű kivitelben csakis Mertens és társánál, Er-zsébeth-tér 7.

(x) **Stomatín** a legjobb száj- és fogápoló szer.

(x) **Előemert legjobb ízű természetes keserűvíz** a *Schmidhauer-féle* igmándi keserűvíz. Elegendő belőle az ilyenü vizetnél szokásos adagnak a fele, gyors, biztos és enyhe hatás előérésére.

(x) **Internacional szövetség** párszori használat után a szőrt a test minden részéről eltávolítja. Ár 6 korona. Dr. *Kovács E.* gyógytára. Budapest, Gyár-úca 17.

(x) **Igyék „Szent Anna” malátalkórt**

Dajka-sztrájk.

Az atheni városi lelencház dajkái sztrájkolnak, mert már hónapok óta nem kaptak fizetést.

Volt már sztrájk mindenféle fajta, Sztrájkolt már suszter és a pék, Sztrájkolt kovács és szénkibordó, Sztrájkolt... ejh hányan? tudj' az ég. De arra sohse volt eset még, Bár sztrájk volt mindentélelfajta, Hogy sztrájkot szótt volna a dajka.

Athénben nem jó a lelenck, Egy kis tejet hiába kér, A dajka büszkén megtagadja S kemény szívvel aludni tér. Úgy volna tej, ha volna bér, S ezért, — bár sztrájk volt minden fajta, Szó sztrájkot az atheni dajka.

De mint minálunk, úgy Athénben Mindegyik dajka anyja is, S ha sír a gyermek s szopja ujját, Ellágyul végre maga is... Durcásan mondja: — Kis hamis!... Ezért a sztrájk nem igaz fajta, Amít szó az atheni dajka.

A kis lelenck bús szemmel bámul, És sírva gügyögi: — Mama. A dajka ránéz és ellágyul, Mintha angyalszót hallana. Blázát felnyitja s szól: — Nana! Így mulik el a furcsafajta Sztrájk, mit szó az atheni dajka.

FŐVÁROS

(*) **A konvertó.** A városházán azt várták, hogy a városi konverzóra ma újabb ajánlatok érkeznek a banktól. Ilyen ajánlatot azonban délig a polgármester nem kapott, mire az közös levélben értesítette a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületet és a

Jelzálog Hitelbankot, hogy a konvertáló-bizottság ajánlatukat egyhangulag elfogadta.

(*) **Gróf Andrássy Dénes adománya.** Gróf Andrássy Dénes meghalt felesége emlékére jótékony-csokra *negyvenez* koronát adott a fővárosnak. A főpol-gármester most értesítette a polgármestert, hogy gróf Andrássy Dénes új intézkedett, hogy a negyvenez koronából huszezzet adjanak át az ó-budai Irgalom-háznak két ágyalapítványra. A megmaradt öszszegből két alapítványi helyet létesítsenek az Erzsébet-leány-árvaházban és egyet a József-fiúarvahnóban. A három alapítványhely költsége azonban 22.000 korona. Gróf Andrássy Dénes a hiányzó kétezer koronát is megküldte a fővárosnak.

(*) **Esztű.** Az országgyűlési képviselő-választók névjegyzékének összeállítására kiküldött öszszéről kül-dötségek tagjai ma déli 12 órakor tettek le az esküt. Halmos János polgármester előtt, aki szép beszédet intézett hozzájuk, pártatlanságra és lelkiismeretes munkára híván föl őket. Az öszszéről küldötségeknek ma elmaradt tagjai pénteken déli 12 órakor teszik le az esküt.

A fővárosi közgyűlése.

Budapest, március 4.

Ritkán hangzott föl a közgyűlés termében öszsz-tébb, lelkesebb éjlenzés, mint ma, amikor az elmőkő főpolgármester bejelentette, hogy *József főherceget* hó-dolattal üdvözölte a főváros 70-ik születése napja alkalmából és a főherceg közönetet mondott. Egy halálesetet is jelentett be az elnök: *Thuróczy Adolf fővármagazt* hunyt el, aki sok év óta szintén tagja volt a törvényhatósági bizottságnak. Emlékét jegyző-könyvileg örökíti meg a közgyűlés s a családhoz részvértatot intéz. A haláleset folytán *Székhely Miksa* póttag lépett a városatyák sorába.

Aztán *Halmos János* polgármester válaszolt több interpellációra. Az erzsébetvárosi templomra vonatko-zólag kijelentette, hogy a körülötte elterülő parkot leg-közélebb rendezik s a templom díszítéseit meg fog-ják erősíteni. A Baross-útcá-népligeti közvetlen öszszekötéses érdekében sürgös felterjesztés készül a kormányhoz. A *Kossuth-szobor* és a *Szabadsághar-cszobor* ügyében legközelebb döntő fordulat fog bekö-vetkezni; az utóbbi ügyben a polgármester a jövő héten ülést hív össze. A közgyűlés a válaszokat tu-domásul vette.

Dr. *Havass Rezső* ezután a következő interpel-lációt intézte a polgármesterhez:

1. Szándékozik-e az igen tisztelt polgármester ur a belügyminiszter úrtól meg tudni, hogy tényleg kúsz-bőn áll-e az új fővárosi törvény megalkotása?
2. Ha erre a kérdésre az igen t. polgármester ur igenlő választ nyerne, szándékozik-e odabnit, hogy a főváros közönsége mielőbb állást foglalhasson az előkészítés alatt álló új fővárosi törvény kér-désében?

Az interpellációt kiadák a polgármesternek. A *Havass* interpellációval mintegy kapcsolatosan *Polónyi Géza* azt a kérdést intézi a polgármesterhez, vajjon igaz-e az a hír, hogy a kormány azzal a ter-vel foglalkozik, hogy a fővárosi bizottsági tagok kü-zül azoknak a mandátumát, a kiké most lejár, egy évre meghosszabbítja s ugyancsak egyévi meghos-zsabbítást akar adni a tisztviselők hivatal-viselésére nézve is. A polgármester kijelentette, hogy hozzá hi-vatalos értesítés eről nem érkezett, de tudomása van róla, hogy a kormány ilyen intézkedést nem szándé-kozik tenni. Ezért ő — a polgármester — megteszi a kellő lépéseket, arra nézve, hogy a választók öszze-írása haladéktalanul megtörténjék.

Polónyi Géza s vele a közgyűlés is a választ tudomásul vette.

A napirendre térve, hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a főváros tulajdonában levő öszszak államkötvények helyett magyar pénzintézet 4 1/2 szá-lékos zálogleveleket vásároljanak.

A közoktatásügyi miniszter helyiségeket kért a központi városházán a budapesti kir. tanfelügyelőség részére. A tanács azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a tanfelügyelőség részére engedjenek át a Károly-körúti oldalon öt szobát, évi 800 koronáért. Ma a közgyűlésen *Polónyi Géza* erőlyesen ellenzte ennek a javaslatnak az elfogadását. Hivatkozott Pestvármegye példájára, amelynek a háza feléréséig elfog-lalta az állam a pestvidéki törvényesek részére s most már sehogysem bír tőle megszabadulni. A többség elfogadta *Polónyi* érvelésének a helyességét s a ké-relmet elutasította.

Kövekezett a *marhavásári vásárpénztár* r. t. szer-ződésének az ügye. *Schubert Sándor* és *Kasics Péter* azt kívánták, hogy az ügyet végké le a napirendről s adják ki a közgazdasági és jogügyi bizottságoknak véleménynyadás végett, míg *Eulenberg Salamon*, *Fülepp Kálmán* tisztifőügyész és *Almády Géza* tanácsos az azonnal való tárgyalást javasolta. A közgyűlés az utóbbit fogadta el.

Az ügyre vonatkozólag, megemlítjük, hogy a tanács azt indítványozza, hogy ne mondják föl a rész-venytársasággal fonnálló szerződést, hanem fogadják el a huszennyártnak azt az ajánlatát, hogy az 1904. évi jan-uár 1-től fogva öszszalékos részesedést ad a fő-városnak az inkassivó-provizio bruttó jövedelméből.

Kasics, *Hecht Ernő*, *Földes Árpád* felszólalása után *Schubert Sándor* a vásárpénztár ellen beszélt, miközben *Fenyvessy Adolf* többször beleszólt a beszé-débe. Egy ilyen alkalommal *Fenyvessy* ingerülten azt kérdezte *Schubert* bizonyos állításával szemben: — Ki mondta azt?

— Én mondom! — kiáltotta *Schubert* — és *Feny-nessy* ur nincs jogosítva arra, hogy az ellenkezőt mondja, mert ő csak a budapesti marhák között tor-dult meg. (Zajos derültség.)

Schubert tovább beszélt és egy állítására most már azt kiáltotta közbe *Fenyvessy*:

— Ez illentés!

Ezért a kifejezésért az elnök rendreutasította *Fenyvessyt*.

Schubert azzal végzte a beszédét, hogy ha már a szerződést nem is mondják föl, mindenesetre tár-sák épen a főváros fölmondó-jogát.

Eulenberg Salamon és *Fenyvessy Adolf* beszéltek még, mire a közgyűlés nagy többsége elfogadta a tanács javaslatát.

A napirend további során tudomásul vették a bíboros hercegné leíratait, amelyben tudatja, hogy az ó-budai plébánián állásra pályázó három lelkész ellen kánoni kitágásai nincsenek s hajlandó bármelyi-üket elfogadni, megerősíteni és a hivatalába beik-tatni. Ennek alapján ma a közgyűlés kimondotta, hogy a választás a legközelebbi rendes közgyűlésen lesz.

Az elemi népiskolákban kísérletképp alkalmazott megosztott tanítás ügyében az ügyosztály s a tanács azt az előterjesztést teszi, hogy az osztott tanítás to-vábbi alkalmazását mindenütt, ahol az a pedagógiai érdekek lényeges sérelme nélkül megvalósítható, en-gedjék meg; annak az elbírálását azonban, hogy az osztott tanítást hol és milyen módozatok mel-lelt alkalmazzák, bizza a közgyűlés a tanácsra, *Tenczer Pál*, *Havass Rezső* és *Heltai Ferenc* a javas-lat ellen beszéltek, míg a tanács javaslata mellett *Balogi Aladár* és *Polónyi Géza* szóltak föl.

It is fordult elő egy kis incidens.

Kasics Péter közbekiáltott valamit *Polónyi* be-szédébe, amire *Dobrovcsky Ágost* ezt a megjegyzést tette:

— Tartozkodjék a hozzászólástól, mert tanító-részvényes!

— Hogyhog? — kérdezték többen.

— Ugy, hogy a leánya tanítónő.

A közgyűlés ezek után 80 szavazattal 20 ellen elfogadta a tanács javaslatát.

Több kisebb jelentőségű ügy elintézésé után a közgyűlés este 1/8 órakor véget ért.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Hangverseny.** Illusztris vendége volt ma este a muzsikális Budapestnek: *Gorlenko-Dolina* Mária, orosz császári kamara-énekesnő, a szentpétervári ud-vari operabázis ünnepelt primadonnája a *Vigadó* nagy-teremben hangversenyzett. Az énekesnő ezuttal elő-ször lépett magyar közönség elé, amelyet imponáló művészetével csakhamar meghódított. Gyönyörű al' hangja minden regiszterében egyenletes, erősen tö-mör és pasztózus organum, amelynek átható drámai ereje a leghatalmasabb akcentusokra képes. Enek-technikája sok elismerésre méltó és szép öszsz-hangban mutatja a francia és német iskolák előnyeit. Midőn *Gorlenko-Dolina* asszony elhata-rozta, hogy művészetével a külföldön is hű-dítson, személyes sikerét, úgy látszik, egybefűzte nemzeti zenejének diadalához. Legalább erre enged követekeztenni műsora, amelyen alig számbavehető ki-vételrel orosz szerzők szerepelnek. Művészetének hazafilasságával háttára kötelezett bennünket a mű-vészné, mert egy egész sereg — nálunk ismeretlen — orosz komponista értékes és sajátosán nemzeti szerzeményeit közölte velünk nagy gyönyörűségünkre. *Kalinyikoff* melóbus költszente, *Dargomisszskij* népies románca, *Arzenszkij* Csajkovszkya emlékeztető beu-sőséges alkonyi dala, *Rimszkij-Korszakoff* gyönyörű pász-tor-balladája, *Greccaninoff* orosz pusztá-hangulata stb. új esztétikai élvezetet szerzett a hallgatóságának. *Glinka*, *Csajkovszky*, *Smetana*, akiknek muzsája szin-ten szerepelt a műsoron, nálunk is ösmert és szeretet gémuszok. A kitűnő művésznek ez az orosz esteje arról győzött meg, hogy a *Néva* partján nemcsak az énekművészet virágzik magas tökéletességben hanem egy egész kertje is a dalszerzőknek, akiknek nemzeti karaktere pompásan olvad össze a nyugat-európai formákkal. Meg vagyunk róla győződve, hogy *Gorlenko-Mária*, ha újra visszatér hozzánk, mai sikere után nagyobb közönséget fog pódiuma előtt látni, mint ma este. — Közreműködött még a hangversenyen *Serato* Arzigo, a jeles fiatal olasz hegedűművész is, akinek temperamentuma és brilliáns játékát már ismeri közönségünk. Ezuttal nem élvezhetjük teljesen az ő művészetét, hiszen a hang-ölő *Vigadóban* még zeneikari hangversenyek se érve-nyesülhetnek kifogástalanul. A közönség *Seratot* is nagyon melegen fogadta, aki különösen *Wienawski* d-moll-koncertjének románcaival és fináléjával aratot nagy sikert. — A zongorakíséretet *Nedbal* Mária vé-gzte művészi diszkrécióval. (G-ly.)

** **Zichy-premier Frágában.** Gróf *Zichy Géza Gemma* című tánokölteménye szombaton kerül először színpa a *prágai* színházban. *Zichy* műve sajátos ve-gyüléke a drámának és balletnek.

** **A bajusz.** *Pálmay Ilka* gyöngékedése miatt szerepét A bajusz mai előadásán *Szelestey* Eliza vette át. Holnap, csütörtökön, újra A bajuszt adják, *Szelestey* Eliza föllépésével.

** A Vígyszínház új darabjai. A Vígyszínházban most két új darabból. *Beóthy László Kovácsné és Fejedelmünk Mici hercegnő* című darabjából leváltva olynak a próbák. *Beóthy László* háromfelvonásos eredeti bohózatát már teljesen elkészült a személyzet és csak az ösztázi tőkéletéséhez kedvéért ismétlik meg időnkint ennek a darabnak a próbáit. A *Kéz keszt mos* vonzereje azonban állandóan oly nagy, hogy a Kovácsné bemutatójának napját még nem tűzték ki.

** Az Országos Színész-Egyesületből. Az Országos Színész-Egyesület tanácsa ma délután tartotta folytatódó ülést *Ditrői Mór* elnöklése mellett. Az ülés legfontosabb tárgya *Ditrői Mór* előterjesztése volt az egyesület által létesítendő ügynökség tárgyában. Rögöta vajdó, fontos kérdés ez a vidéki színházaknak, amelyek darabjait beszerzésénél külföldi ügynökségek kénye-kedvének vannak kiszolgáltatva. A színészek szerződésének dolgaiban is gyakori visszaélések történnek. Ez a két szempont tette égető szükségé, hogy az Országos Színész-Egyesület saját ügynökséget létesítsen, a kellő anyagi erő hiányában azonban a terv megvalósítható nem volt. *Ditrői Mór* elnök előterjesztésére a belügyi kormány késznek nyilatkozott arra, hogy negyven ezer korona kamat nélküli készpénzkölcsönt boosát az egyesület rendelkezésére az ügynökség felállítására. *Ditrői Mór* részletes szabályzatot dolgozott fel az ügynökség létesítésével követhető elvekre és annak szervezetére. Ezt a munkáját terjesztette *Ditrői* a mai tanácsülés elébe, mely kimondta, hogy helyesli és eldobja az elnök előterjesztésében körvonalozott elveket. *Ditrői* előterjesztése szerint az ügynökség vezetésére egy lőitükári és egy ügynőki állás fog rendezésintetni. Az ügynökség működését egy ötagu ügyelő bizottság irányítja is ellenőrzi. Ebbe a felügyelőbizottságba a tanács négy tagot választ, a belügyminisztérium pedig egy tagot küld ki. A tanács azonban meg is választotta a felügyelőbizottság tagjait s ezek a tagok: *Ditrői Mór, Márkus József, Vidor Dezso* és *Komjáthy János*. A belügyi kormányzat részéről gróf *Festetics Andor* színesítői felügyelő lesz tagja a bizottságnak. Hivataltól részt vesz a bizottságban *Mészáros Kálmán* irodalomszervező. A tanács egyúttal általános felhatalmazást adott a felügyelőbizottságnak, hogy az ügynökség létesítésére szükséges intézkedéseket tegyegye, a lőitükári és az ügynőki állást betöltsse. *Ditrői*nek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az ülés azért a lelkes buzgalomért, amellyel a vidéki színészet oly fontos intézményt végre megvalósítani segítte.

Az elnök bejelenti, hogy *Faludi Gábor*, a Vígyszínház bérlet-igazgatója, nagy elfoglaltsága miatt lemond tanácsosi állásáról. A tanács mély sajnálattal veszi tudomásul *Faludi* kiválását a Színész-Egyesület tanácsából és be fogja jelenteni a közgyűlésnek. A *Faludi* állás lemondása folytán megüresedett fővárosi tanácsosi állást *Mészáros Lajos* póttanácsos, a Nemzeti Színház tagja, foglalja el; az így megüresedett fővárosi póttanácsosi helyet pedig a közgyűlés fogja betölteni. A tanács ezután a sürgős lőlyő ügyeket intézte el.

** Az Operaházban hétfőn, a lőlyő hó 9-én lőtkönyvvel előadás lesz az Országos Színészegeyesület nyugdíjintézte javára. Ez alkalommal a *Szent-ivánéi álom* kerül színrre az Operaház és Nemzeti Színház tagjainak közreműködésével. Az előadás mérsekell helyarákkal rendkívüli bérletszűnben tartják.

** Hangverseny és bál. A lővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselők művész-estélyének programja most már végleg meg van állapítva. A rendezőségnek sikerült közreműködésre megnyernie *Hubermann Broniszlávot*, a világhírű hegedűművészt aki külön erre az estélyre jön Meránból Budapestre. *Prevost Henrik*, az Opera kitűnő művésze. Toscanak nagy áriáját éneklő, *Malezki Bianka* kasszony Erkel egy áriáját adja elő, továbbá fellép még *Testory Julia* kasszony drámai művésznő, *Fedák Sári* és *Nagy Endre*, a kiváló humorista. A hangverseny szombatn, március 7-ikén lesz a Royalban, utána tánc következik. Meghívók és jegyek minden nap lap kiadóhivatalában kaphatók.

** P. Lukács Juliska vendég szereplése. Porzsoltné-Lukács Juliska a kiváló drámai művésznő befejezven körömdeni vendég szereplését, holnap kezdi meg vendégfellépését *Dévan Macey György* színtársulatánál, hol a *Monna Vanna*, *Fedora* és *Bagdadi hercegnő* lőszerepeit fogja játszani.

** Athelyezés, kinevezés. *Zollner Béla* operaházi fogalmazó szolgálatára visszahelyeztetett a Nemzeti Színházhoz s helyébe az Operaházhoz *Fáy J. Bélát* nevezték ki fogalmazónak.

** Hangversenyek. *Herites Mária* hegedűművésznő tanára, *Svecsik*, aki zseniális tanítványa iránt való különös ragaszkodással viseltetik előn Budapestre arra a hangversenyre, amelyet *Herites* teremben *Bochmicsék Gyula* közreműködése mellett. A híres tanár mindenesetre igen érdekes vendég lesz *Herites* kasszony budapesti hangversenyén.

Pugno Raoul ösnál hangversenyre iránt, amint előrelátható volt, a legszelebb körök érdeklőnek.

Pugno a napokban játszott Berlinben a cseh vonónéggyessel és jővő pénteken lép lői először Bécsben, mely a kalommal *St. Saëns* ötösét fogja előadni. Ezután Budapestre jön, hogy bemutassa magát a jővő filharmoniai hangversenyre; március 13-án ösnál estélyt rendez a Bösendorfer-teremben és vasárnap, 15-én tartja meg egyetlen hangversenyét a Royal-teremben. Műsora rendkívüli izléss-l van összeállítva és azt már legközelebb közölni is fogjuk. Jegyek *Herites* és *Pugno* estélyeire kizárólag *Méry Béánál* kaphatók.

** Wagner-est. *Wagner Siegfried*, aki e hó 17-én személyesen fogja a m. kir. Operaházban a nagy Wagner-est számat vezényelni, eszidőszent Párisban tartózkodik, ahol a híres Lamoureux-hangversenyen a *Herzog Wildang* című operájából ugyanazokat a részleteket vezényelte tegnapelőtt, amelyeket a budapesti Wagner-est első részében fog előadni. *Wagner Siegfried* e legjobb műve Párisban zajos sikert aratott, kivált a harmadik tétel, egy ragyogó keringő, melyet tapsvihar fogadott s közkívánatra ismételni kellett. Párisból egyenesen Budapestre érkezik *Wagner Siegfried*, hogy az Operaház zenekarának próbát vezesse. A március 17-iki Wagner-ünnepre a földszinti páholyok és a drágább tálmaszékék, valamint az elsőemeleti páholyok már mind elkeitke. A közönségnek meg rendelkezésre állanak az Operaház pénztáránál a földszinti 20 koronás helyek, valamint a II. és III. emeleti 12- és körszék; ezekre is oly nagy tömegű az előjegyzés, hogy a közönség jól teszi, ha mennél hamarabb váltja meg a Wagner-estére szóló jegyeket az Opeház hajós-utcai nappali pénztáránál.

** A magyar zeneszerzők estéje. A Nemzeti Zenede igazgatósága elhatározta, hogy a külföldi nagybő zeneköltészek, így többek között a párisi Conservatoire mintájára, koronként rendkívüli zenekari hangversenyeket rendez, melyeknek műsora kizárólag hazai zeneszerzők műveiből állítja össze. Az ilyképpen tervezett zenestűk sorozatát holnapután, pénteken kezdi meg az intézet a Vigadó nagytermében s az érdekes művészi esemény iránt mutakozó nagymérvű érdeklődést legjobbban igazolja az a körülmény, hogy a hangversenyre szóló jegyeket az utolsó helyig elkapkodták. Megjelentés ígerte meg erre a produkcióra követhető számos kitűnősége és hírlík, hogy *József Agost* főherceg és neje, *Augusta* főhercegnő is meg fog jenni a hangversenyen. A hangverseny érdekességét fokozza az is, hogy a bemutatóra kerülő újdonságokat a szerzők maguk vezénylik. Végleges megállapodás szerint előadásra kerül: *Angyal Ármánd győri* főkapitány „Magyar ábránd”-ja, *Lányi Ernő* „Magyar mesé”-je, *Szenty Árpád* zongoraversenyének első tételle, melyet *Steiner Irén* ad elő. *Merkler Andor*nak két zenekari darabja: *Abade mauresqu* és *Sous la fenêtre*, továbbá *Siklós Albert* „Magyar rapszódia”-ja, *Major Gyula*, *Niels Finn* című balladája és *Gaal* Ferenc háromszólamu motettója. Hallani fogjuk ezeken kívül *Huber Károlynak* két hegedűre írt ábrándját a Hunyady László dalaival lőlőtt, melyet *Steiner Emma* és *Meszlényi Perina* adnak elő. A zenekari darabok gondos betanítását *Gobbi A* ajos végezte.

** A Gotterhalte. A Magyar Színház, mint a színház é v elején közölt játéktérveiben is jelentette, március 15-ére alkalmi darabul szíre hozza *Merei Adolfnak* a *Gotterhalte* című háromfelvonásos drámai színjátékát. A verses színjáték próbái a szerző rendezésével már megkezdődtek. A bemutató előadás március 14-én, pénteken lesz.

** A gyermekszínházban holnap, csütörtökön megint jőtkönyvvel előadás lesz, amikor a budapesti tanító ártaalok javára megismélték *Az elrabolt királylőny vagy Pacal Misi drótoszt kalandjai* című látványos tündérrégét. Az előadás től 5 órakor kezdődik s jegyeket már délelőtt lehet kapni.

MŰVÉSZET

□ **Tavaszi nemzetközi kiállítás.** Az Országos Képzőművészeti Társulat tavaszi nemzetközi kiállítására tömegesen jelentkeznek egy a magyar, mint a külföldi művészek a társulat titkári hivatalában. Az angol és olasz művészek kollekciójában résztvevők díszes névsorát már megküldötte *Sauter George* tanár, aki a „The International Society of Sculptors, Painters and Gravers” tiszteletbeli titkára. A kiállításunkon résztvevő művészek ezek: *Austin Braun*, *Goodall*, *Withers*, *Savery*, *Frank Mora*, *David Gould*, *H. M. Livius*, *A. Haynes*, *George Santer*, *George Henry*, *James Pryde*, *M. Flether*, *Eugene Deckert*, *Neveu du Mont*, *J. Camersin*, *E. A. Walton*, *H. Maun*, *Ludovisi*, *E. I. Sullivan*, *M. H. Shannon*, *Oliver Holl*, *J. Pennel*, *Grosvenor Thomas*, *B. Priestmann*, *E. Landes*, *G. Moira*, *A. E. Hernel*, *F. Newbery*, *A. K. Braun*, *A. W. Hamilton*. A gyönyörű kollekció, amely már urban van, összesen hetven olajfestményt, grafikai munkát és rajtot foglal magában, melyeket egy

egészen külön teremben fognak kiállítani. Ez a terem bizonyára a kiállítás elouját fogja képezni. Az amerikai művészek közül tizenheten harminché képpel és a franciák közül harmincheten hetvennégy képpel szerepelnek a tárlaton. Itt említtük meg azt az örvendés hírt, hogy az angol művészek a tavaszi nemzetközi kiállítás napján, április 1-én, Londonban nagyszabású ünnepi lakomát rendeznek az angol és a magyar művészek közötti jó viszony főtartására.

□ **A Magyar Képzőművészek Egyesülete** tegnap tartotta meg évi közgyűlést a városligeti Műcsarnok tanácstermében, a lővárosban idözó művészek igen nagy részvételével. Az ülést *Csók István* alelnök vezette, mivel a legutóbbi közgyűlésen elnöké megválasztott *Zala György* és vele együtt a tisztikar a választást nem fogadta el. A tegnapi népes közgyűlés elnöké ismét *Zalát* választotta meg. *Zala* ígéretet tett, hogy mindent el fog követni az Egyesület felvirágoztatására. Ezután *Bálint Zoltán* építőművészt választották meg az Egyesület titkárává, míg pénztáros megint *Bruck Miksa* festőművész lett. A közgyűlést egyetemes ülés követte, melyen a szakosztályok ujra alakultak. A festőművészeti szakosztály elnöké *Tarnai Gyulát*, jegyzővé *Keményffy Jenőt* választotta meg. A szobrászok szakosztályi elnöké *1óth Istvánt*, jegyzővé *Fürdői Róhárdot* választották. Az építészeti szakosztály nem alakulhatott meg, mert tagjai nem voltak kellő számban jelen.

□ **Művészek sorsjátéka.** A pénzügyminiszter tudvaleg még nagy jőtkönyv műtárgy-sorsolást engedélyezett, amelynek tiszta jővedelme a művészek özvgyeinek és árvaik javára felteendő nyugdíj- és segélyalapnak jut. A huzás e hó 5-én, csütörtökön délután 4 órakor lesz a Műcsarnokban. A nyerevény legkitűnőbb művészeink testményeiből állanak. Egy sorsjegy ára 2 korona. A sorsjáték keresztülvitelében a legnagyobb érdem *Benczur Gyuláné*, aki önzetlen buzgósággal fáradozott a nemes cél érdekében.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Szilágyi Dezso** összegyűjtött beszédeit. *Szilágyi Dezso* halála óta jogászai körök és politikusok állandóan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az elhunyt nagy államférfi emlékéét összegyűjtött beszédeinek kiadásával kellene megörökíteni. Történtek is ez irányban kísérletek, azonban eredménytelenül. Ujjabb időben az összegyűjtési könyvtár szerkesztői, *dr. Fayer Gyula* ügyvéd és *Vikár Béla* író, az összegyűjtési gyorsíróhivatal revizora folytattak tárgyalásokat az örökösökkel a beszédek közlése jogának megszerzése iránt. Az egyik szerkesztő, *Vikár Béla* több ízben járt e végett Nagyváradon. A hosszabb tárgyalások most végre befejeződtek és az örökösökkel megkötött szerződést az illetékes árvaszék jóváhagyta. Ezzel biztosítva van a beszédek kiadásának lehetősége. A gyűjtemény közlését már az idén megkezdik. A szerkesztés nemcsak az időrendre lesz ügyelettal, hanem tárgyak szerint csoportosítva a beszédek, a teljes háttért meg kívánja rajzolni, melyből kiemelkednek. Ilyképpen a gyűjtemény, hasonlóan *Deák Ferenc* beszédeihöz, nem száraz lonyomata lesz *Szilágyi Dezso* beszédeinek és nyilatkozatainak, hanem feljegyez minden adatot és vonatkozást, mely a tárgy és az adott helyzet megvilágítására szolgálhat és ekként *Szilágyi Dezso* pályáját ujjabb politikai történeti eseményei folyamán kíséri. Becses anyagot tartalmaz e tekintetben *Szilágyi* hagyatékának az a része, mely az iratokból, naplőszerev helyzetekből és levelekből áll; ezeknek átadása iránt szintén megegyezés jőtt létre az örökösök és az említett szerkesztőség között. Eszerint a nemzet mihamarabb egybegyűjtve fogja birni mindama kinéseket, melyekkel e nagy ember szelleme a nemzetet gazdagította. A beszédek közrebocsátását követni fogja *Szilágyi Dezso*nek élet- és jellemrajza, melyet egy országos nevű politikusunk ír meg.

○ **Svájo.** *(Gazdasági és társadalmi képek.* *Irta: Kreuzer Lipót.*) Ez a felette érdekes kis könyv, mely mint a Magyar Kereskedők könyvtárának egyik köteté látott napvilágot, alapos, lelkes tanulmánytunk az eredménye. Szerzője, aki közgazdasági téren elismert író, megismertet a kis hogyi ország modern közgazdasági intézményeivel s gondos tanulmányozás árán mutatja ki, miként nevelnek a svájciak modern kereskedőket. Tele van a könyv érdekesnél érdekesebb adatokkal, melyeket a szerző (a kolozsvári kereskedelmi akadémia tanára) személyes tapasztalataival gyűjtött s melyek mindegyikéhez hozzáűti a maga megszivlelendő megjegyzéseit. A közgazdasági tudomány magasrendű ismerete, széleskörű európai műveltség, a tárgy szeretele s erős szociális érzés jellemzi ezt a könyvet, mely komoly, hű és tanulságos képet adja az ujkori Svájo gazdasági és szociálpolitikai berendezésének. A könyv a Wodianer-őeg kiadásában jelent meg, ára 1 korona 50 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A székely főnökök.** A Györffy-Szterényi-ügyben dr. Nagy Dezső, Szterényi jogi képviselője a kérvényt adott be Baumann bírósághoz, melyben tekintettel arra, hogy Györffy újból megválasztott képviselőnek, a mentelmi jogának felfüggesztése céljából a március 7-ikére kitűzött tárgyalásnak elhalasztását kérte. Baumann bírő helyt adott a kérelemnek s a március 7-iki tárgyalást most már bizonytalan időre elnapolta.

§§ **A vezérigazgató és társai.** A vezérigazgató hangzatos címére vágyott Violet Ottó Mór, aki a szatmáron kezdte és most a vádlottak padján végezi. Karrierjének alapjául a szövetségi eszmét választotta. Két év előtt a Teréz-körúton megnyitott egy nagy üzlet. Cífra tábláin nagy betűkkel pompázott ez a felírás: *Keresztény ruhászövetkezetek*. Ezt a hangzatos címet Violet Mór „vezérigazgató” adta a szövetségetnek, amely kezdetben a vasúti és egyéb közlekedési vállalatok alkalmazottai közötti szövetségekre törekedett s csak amikor ez nem sikerült, vette fel a Keresztény ruhászövetkezet címet. Annak az évnek október havában megalakult az igazgatóság, tagjai voltak: Fekter Ferenc, Fialovits Lajos, Horvát István, dr. Lörenty Imre, Mozgai Sándor, Schmidt Ferenc, Mersich Jenő, Terstyánszky Kálmán és dr. Zlinsky János. A szövetséget 276 üzletirészzel kezdte meg működését, ebből 117-et 4680 korona értékben az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai jegyezték, csakhogy ezt sem fizették be teljes összegben. De azért Violet Mór, a mindenható igazgató, berendezte az üzletet. Heteken keresztül furta, faragtak az ácsok, az asztalosok óriási állványokat, áruszatyákat készítettek, s amikor ez megvolt, hitelbe vásárolt árukat, s amikor áruval tele rakta a boltot, elkezdett kauciót embereket szerződtetni. Ez volt tulajdonképpen a célja is, mert üzleti tőke hiányában napokig sem tarthatta volna magát a szélhámos vállalat. Harminckilenc ember adott neki óvadék címen 39.490 koronát és Violet Mór az óvadékok üzletrészek címén elkünyvelte s a hiszékeny embereknek óvadéklévél helyett üzletrész-könyvecskéket adott. De az óvadék címén összeszedett pénz sem tudta fenntartani a szövetséget. Violet úgy gazdálkodott, hogy az üzlet rövid fennállása után csődbe ment. Violet Mór feljelentették s a rendőrség letartóztatta. Hosszu ideig volt vizsgálati fogságban, mert a szövetséget alapításának, üzletmenetének kiderítése s a büncselekmények kinyomozása sok időbe került. S a vizsgálat befejeztével Violet Mór 39 rendbeli csalás bűntette és csalárd bukás miatt vád alá helyezte. De vád alá helyezte a csalárd bukásban való részesség miatt Violet Szilárdot, Pohl Gyulát, Spits Emil és Duschek Józsefet, akik a szövetségetben alkalmazva voltak. — ezeket azzal vádolja az ügyészség, hogy a szövetségi könyveknek hamis módon való vezetéseben, a vagyonelevonásban részük volt, sőt azzal is, hogy szövetséget vagyonának egyrészt maguk is el tulajdonították. A törvényszék Oláh András bíró elnöksége alatt ma kezdte meg a nagyszabású bünpörnek több napra tervezett tárgyalását. A vádhatóságot dr. Gál Endre királyi ügyész képviseli a vádlottakat dr. Nesi Pál, ifj. dr. Székely Dezső, dr. Gutti Soma és dr. Vig Viktor ügyvédek védik. A bíróság szatizenkét tanút idézett a tárgyalásra, amelyen ma kiballgatták Violet Mór volt vezérigazgatót. Azzal védekezett, hogy nem érzi magát bűnösnek, amit tett, az igazgatóság tudtával és beleegyezésével tette. A tárgyalás több napig elartani.

§§ **Tihanyi Irma bűnpöre.** Sopronból telegrafálják, hogy a királyi törvényszék vádatáncsa ma tárgyalta Tihanyi Irma bűnügyét, ezáltal érdemlegesen. A vádatáncs 16 vádpont közül hármat eljett és Tihanyi Irmat tizenhárom rendbeli váltóhamisítás bünteltéért vád alá helyezte. A hamis váltók értéksége 124.000 korona. A fő tárgyalást előreláthatólag április elején fogják megtartani.

§§ **Gróf Károlyi Tibor gondnokság alatt.** Az aradi törvényszék ma döntött a gróf Károlyi Tibor gondnokság alá helyezése ügyében. A gróft is megidéztek, de betegsége miatt nem jelenhetett meg. Az orvosok írásbeli véleménye alapján konstataálták, hogy a gróf vagyona kezelésére képtelen állapotban van, amiért is a törvényszék a család kérelmére kimondata a gondnokságot. A gondnokot Arad megye árvaszéke nevezi ki, valószínűleg a gróf legidősebb fia személyében.

§§ **Az apa bosszúja.** A berlini Lokalanzeigernak táviratozzák Zürichből, hogy ott ma zárt ajtók mögött érdekes törvényszéki tárgyalás volt. Tavaly Halleban nagy feltűnést keltett, hogy Tobler ág. ev. lelkész közvetlenül az esküvője előtt, mikor már a násznép a templomban volt, a laképnél hagyta menyasszonyát Berger hallei gyáros leányát. A leány igazoltságában szívszélhűdést kapott és holtan rogyott össze. Tobler ágostai evangélikus lelkész pedig már-már

el is fejezték, amikor egyszer csak nyilatkozat jelent meg tőle egy zürichi lapban. Ebben a közleményben a lelkész azt írta, hogy azért hagyta el a menyasszonyát, mert a leány nem volt méltó hozzá. Berger gyáros e nyilatkozatért perbe fogta Tobler s ma volt ennek a pernek tárgyalása Zürichben. A törvényszék az orvosszakértők véleménye alapján a lelkész háromhavi fogházra, 550 frank pénzbírságra s a költségek megfizetésére ítélte. A városban nagy érdeklődéssel várták az ítéletet s a közönség egész estig a törvényszéki épület előtt tolongott.

Nyitlér.

Gelb Mór úgy a saját, mint fia, **Gyömrői M. Manó** és annak neje, szül. **Pfeifer Ilona**, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelenti, hogy a drága jó hitves, felejtethetetlen édesanyja, nagynya, szeretett testvér és rokon

Gelb Mórné

szül. Auer Fanny

aldásos és jótékony életének 58. boldog házasságának 34. évében f. hó 4-én déli 12 órakor jobblétre szenderült.

A boldogult hült tetemei pénteken f. hó 6-án délelőtt 10 órakor fognak a gyászházból (Teréz-körút 46.) az új izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Pfeifer Erzsébet, szül. **Auer Auer Manó** testvérei.

Pfeifer Ferenc, **Gelb Vilmos** és neje sógor és sógoróné.

Gyömrői Birike, **Edith** és **Mártha** unokái.

Lówy Jaques és neje, szül. **Pfeifer Gizella**

Pfeifer Miksa

Pfeifer Izsó

Petőnyi József

unokaöccsei és unokahugai.

Csendes részvét és koszorúk mellézését kérik.

Dr. Feldmann Fülöp

volt **Balavásári orvos** küldje jelenlegi címét saját érdekében „J. H.” jelige alatt e lap kiadóivatalába.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Páris, március 4. **Zaldívar**, San-Salvador köztársaság kövele e köztársaság volt elnöke, ma éjjel itt birtelen meghalt.

Prága, március 4. A *Narodni Novini* mai esti lapját az államügyészség elkoboztatta, mert alaptalan támadásokat közölt a cseh takarékpénztár ellen.

A horvát regnikoláris bizottság válasza.

Zágráb, március 4. A *Hrvatsko Pravo* jelentése szerint a regnikoláris küldöttség elhatározta, hogy a magyar renunciumra írásban válaszol. A legközelebbi ütés holnap lesz.

Prága polgármestere.

Prága, március 4. A mai polgármesterválasztásra 83 városi képviselő gyűlt össze. Szó 77 szavazatot kapott Kilenc szavazólap üres volt. A választás eredményét lelkes örömmel fogadták.

A cár Rómában.

Pétervári, március 4. A cár április 25-én utazik Rómába az olasz királyi pár látogatására.

A marokkói lázadás.

Madrid, március 4. A *Heraldo* melilai távirata szerint **Mulay Aarafa**, aki négy napot töltött a *Bensamasen kabiloknál* és azután folytatta útját *Ujdába*, megerősítette, hogy a *pretendens* leljen és altestén sulyosan meg van sebesülve. Tangeri távirat szerint a *Chialia kabilok*z megdőlt a szultánnak. El Memebbi tárgyalásokat indított abban az irányban, hogy *Bu-Hamarat* adják ki neki.

Madrid, március 4. A *Liberalnak* táviratozzák *Tangerből*; A trónkövetelő megtámadta *Mohamed Sergiu*

parancsnoksága alatt álló csapatokat, amelyek kemény ellentállás után kénytelenek voltak visszavonulni. A trónkövetelőnek kitűnt hadállása van. A szultán sok pénz és lövészet küldött *Mohamed Sergiunak*. Fez városában nincs helyőrség. A szultán csapatai egyszerre több helyen harcolnak.

Porosz hercegek Brindisiben.

Brindisi, március 4. **Vilmos** és **Éitel Frigyes** porosz hercegek kíséretükkel ma délben ideérkeztek. Megérkezésükkor a hatóságok fogadták őket. Nemsokára aztán a hercegek a *Saphire* angol yachtra szálltak, amely kitűzte a német császári lobogót. Az *Iride* olasz cirkálóhajó megadta a szokásos üdvözlő ágyúüvést. 1/211 órakor a yacht elindult Egyiptom felé.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 4. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mai gabonátörszén eladásra került 500 mm. buza 77 kg. és 150 mm. 78 kg. 7 K. 50 fillér Diószegről, kisebb tételekben 82 kg. 7 K. 90 fillér Mező-Berényből. Jegyzetelt: Rozs tavaszra 6,96, zab tavaszra 6,32—6,33 K.

Zárliatkor: buza tavaszra 7,63, zab tavaszra 6,30 K.

New-York, március 4. (Terményössze.) (Zárliat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 10 25 (10.45). Márciusra 9:6 (10.16). Juniusra 9:55 (9.83). New-Orleansban helyben 9:4 (9.13). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphianban 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsír*: Western steam 10.15 (10.15). Rohe és Brothers 10.40 (10.40). — *Tengeri irányzata* engedő. — Márciusra 57.4/2 (57.4/2). — Májusra 53.1/4 (53.1/4). — Juliusra 51.— (51.—). — *Buza irányzata* állandó. — Piros ószi helyben 82 1/2 (82.1/2). — Márciusra 84.1/4 (84.1/4). — Juliusra 78 1/4 (78.1/4). — Szeptemberre 76.1/2 (76.1/4). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Márciusra 4.25 (4.25). Juniusra 4.50 (4.55) — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.05—3.10 (3.05—3.10). *Cukor*: 8.1/4 (8.1/4). *Olaj*: 30.62—31.— (30.55—30.75). — *Rész*: 13.50—13.75 (13.87—13.65). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 4. (Terményössze.) (Zárliat.) *Buza irányzata* engedő. — Máj-ra 77.1/2 (77.1/2). — Juliusra 73.1/2 (73.1/4). — *Tengeri irányzata* engedő. — Márc-ra 55.1/2 (55.1/2). — *Zsír*: Márc-ra —. (0.—). — *Laj*-ra 9.97 (9.57). — *Szalonna* short clear 10.12 (10.12—). — *Sertéshús*: Májusra 18.30 (18.15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Az életünk kin lesz...

Az életünk kin lesz,
Ha összehoz sorunk,
A házasság lesz csak
A mi igaz poklunk.

Nem fog nyílni virág
Számunkra ott egy se,
Nap se fog ragyogni,
Órök lesz az este.

S mint egymáshoz láncolt
Rabságra ítétek,
Te engemet vádolsz
S én vádolkak téged.

Gyűlöljük majd egymást
S úgy maradunk mégis —
Mert te is gyáva vagy
Es az vagyok én is.

Vértesy Gyula.

+ **A női nevek Japánban.** Egy berlini tudós érdekes ismertetést közöl a japáni női nevekről, ahol a női nevek száma sokkal nagyobb, mint másol, ami könnyen érthető, ha meggondoljuk, hogy Japánban a női nevek képzésére szolgáló fogalmak köre is jóval szélesebb. A leányokat ott nemcsak növény- és virágnevekről nevezik el, hanem állatokról: sárkányról, tigrisről, elefántról, hattyúról is. A színek neveit is használják női nevek gyanánt. Japánban nem ritka az ilyen név: Zöld, Bibor stb. Leiki tulajdonságokról is nevezik a nőket. Így például van ottan: Igazság, Öröm, Hűség, Tiszta, Bátor női név is. Gyakran a női munka köréből vett kifejezések szolgál női névnek, mint például: Szövő, Varró stb.; sőt ilyen tréfiás elnevezéseket is találunk ezek között: Fazék, Bögge stb. A természetrajz köréből vett nevek már egy kissé furcsán hangzanak, ilyenek: Lotuszokor, Chrysanthem-kert stb. Előfordul a Gyűrű, Oló és más ilyenfajta név. A legtöbb japáni nő név két szótagu.

+ **Furosaságok az iskolai dolgozóknak.** Egy jökdévi tanár mulatságos gyűjteményt szedett össze a kis diákok iskolai dolgozóiban előforduló csodabogarokról. Az egyikben, amely a nagy folyamok hasznát fejtegette, egyebek közt a következő meglepő mondat volt:

— Végül még az a haszna is van a nagy folyóknak, hogy a fuldokló embernek hajón a segítségére lehet sietni, ami a kis patakoknál lehetetlen.

A tél örömeiről szólván, így nyilatkozott az egyik diák:

— Osupán az aggastyán ül a meleg kályha mellett, szivja a pipáját és sűrűn tekintget a sarokba, vajjon nem jön-e még a balál. Így minden embernek megvan a maga téli élvezete.

Arra a kérdésre, hogy miért szűkik a higany a magasba, ha a hőmérőt meleg vízbe tesszük az egyik kis diák válaszolt:

— A higany azért száll a magasba, mert alul nagyon melege van.

+ **Amerikai humor.**

— A feleségem ma nagyon boldog.

— Hisz azt hallottam, hogy influenzában szenved!

— Igen, influenzája van, de nem szenved. Nemrég 32 centért hozzájutott egy orvossághoz, amely ötven centbe kerül s már félt, hogy nem használhatja fel.

— Az irodalom szerete, ugylátszik, járványos a Scribler-familiában. A két leány verseket ír, amelyeket sehohsem akarnak közölni, a fiuk drámákat írnak, amelyeket sehohsem akarnak előadni, az anya novelákat ír, amelyeket senki sem akar elolvasni.

— És mit ír az apa?

— Az apa váltókat ír, amelyeket sehohsem akarnak eszkomptálni.

— De fiauskám, hogyan barátkozhatsz olyan haszontalan naplóval, mint ez a Harry? Hiszen halom, ő az utolsó az iskolában!

— Osupa hálából barátkozom vele, bácsikám, mert ha ő nem volna, én volnék az utolsó.

Kalauz: Bocsnát, asszonyom, a kisasszony nem utazhatik gyermekjeggyel, hiszen több mint tizenkét éves.

— Azt hiszi tán, hogy be akarjuk osapni a vasutat? Már tizenhat esztendeje utazom a leányommal ezen a vonaton s még sohasem fordult elő, hogy így megsértettek volna.

— Nem értem, Harry, hogy lehetsz olyan kegyetlen, agyonlőni ilyen kis madarat! Nem akarlak látni többé!

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(31)

Horace fel akarta emelni, de a leány felugrott és vad mozdulattal eltaszította magától, mireha félne tőle.

— A nászajándék! — kiáltá, megragadva a legközelebbi ürügyet, amely kínálkozott számára. — Ön megígérte, hogy elhozza anyjának ajándékát. Nem bírom ki, ha nem látom. Menjen és hozza el ide!

Horace megnyugtatón akarta, de épp úgy tudott volna parancsolni a viharok és a tengernek. — Menjen, — ismétlé, egyik kezét mellére szorítva. Nem jól érzem magamat. A beszéd megárt, beteggé tesz, jobban leazok, ha egyedül maradok. Hozza el az ajándékot. Menjen, gyorsan! Hívjam lady Janet-t vagy komornáját?

— Ne hívjon senkit, senkit se hívjon, ha engem szeret, hagyjon el és pedig azonnal!

— Láthatom újra, ha visszajövök?

— Igen! Igen!

Horacenak nem volt más választása; engedelmeskednie kellett. Nem szívesen és rosszat sejtve hagyta el a szobát.

A leány megkönnyebülten fellélegzett és lerogyott a legközelebb álló székre. Ha Horace még egy pillanatig itt marad — úgy érezte, hogy nem tartóztathatta volna magát tovább, hanem elmondta volna neki az egész borzasztó igazságot.

— Oh istenem! — gondolta magában, miközben hideg kezeit égő szeméihez szorította — csak legalább sirni tudnék! Most senki se látna.

— Pedig én arra gondoltam, hogy milyen jól fog illeni ennek a madárnak a tolla a te új kalapodon.

— Oh, Harry, igazán milyen kedves és gyöngéd vagy!

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Vasuti Fergalom Részvénytársaság igazgatósága február hó 25-én tartott ülésében állapította meg évi mérlegét, mely a következő számadatokat tartalmazza: **Vagyon:** Vasuti kocsi számla 5,847,319.44 K. Vasuti kocsi-alkatrészek 10,248.44 K. Értékpapírok 3,038,986.86 K. Consertialis üzletek 150,927.24 K. Ruttikai kocsitelep 62,904.25 K. Vasuti kocsik átmeneti számlája 3,816,521.52 K. Átmeneti kamatszámla 151,569.78 K. Képzéskészlet és fóló számla-követelések különféle intézeteknél 483,904.92 K. Adósk 532,054.62 K. Összesen 13,579,393.11 K. **Teher:** Részvénytőke számla 25,000 drb. részvény 200 koronával 5,000,000 K. Taralékalap 1,748,000 K. Kocsierátközök tartalék 1,595,190.36 K. Osztalék tartalék 270,000 K. Kocsiváltási tartalék 10,000 K. Ruttikai kocsitelep értékek tartalék 3,000 K. (Tartalékok összesen 3,826,190.86 K.) Nyugdíjalap 117,926.08 K. Előleges kocsibérek és megváltási díjak számlája 2,375,731.96 K. Váltak 1,411,699.77 K. Átmeneti számla 7,352.94 K. Hitelezők 441,196.93 K. Nyeremény egyenlegül 599,284.77 korona. Összesen 13,579,393.11 K. A március 26-án megtartandó közgyűlésnek az igazgatóság 20 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

Safe Deposit. Tekintve, hogy a közönség értékpapír-birtokosait olyton növekedik, mindenki saját érdekében kell, hogy gondoskodjék értékpapírjainak minél biztosabb megőrzéséről. E célra a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank V.*, Dorotya-utca 1. szám alatti helyiségeiben bir külön e célra berendezett *Safe Deposit*-osztályt, amelynek igen osekély díjért bérlehető rekeszeiben a bérlo saját, más által hozzá nem férhető zára alatt őrizheti értékeit. Ugyaníly sa be rendezés áll a bank kerézfárosi fiókjában (VI., Andrássy-ut 21.), budai fiókjában (II, Fő-utca 4.) és lipótvárosi fiókjában (V., Váci-körút 74.) a közönség rendelkezésére.

Nemzetközi baromfikállítás Eómában. Áprilisban az ugyanakkor Rómában tartandó nemzetközi gazdasági kongresszus alkalmából, a római *Societá italiana di avicoltura* (Olasz madártenyésztési társulat) ugyanott nemzetközi baromfikállítást rendez. A kiállításra vonatkozó feltételek és program a budapesti olasz királyi főkonzulátusnál (VI. Nagy János-utca 1/a.) a hivatalos órák alatt, délelőtt 10—12-ig betekinthetők.

A vetések állása. A földmívelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján a vetések állása február 28-ikán a következő volt:

Február havában nagyobbára száraz és részben viharos időjárással gyenge jellegű utótel uralkodott, kiszárván a földet — noha az éjleli fagrok és a nappali derült idő országszerte és különösen a sík vidéken jó porhanyóssa teték a talajt. A szántás, ve-

tés munkája főleg az Alföldön, de a Duna jobb partján is igen sok helyütt megindult és folyik most is, mert csaknem két hete inkább tavaszias az időjárás. A tavaszak közül az árpát és zabot már több helyen el is vetették, — de inkább csak a sík vidékeken, míg a hegyi és dombvidékeken jóformán a szántás kezdetén állanak, sőt néhol hozzáse togtak a lagy miatt. Ugyanúgy halad a szőlő- és kerti munka is; a sík földön élenkség ura kodik már, néhol a dombvidéki részeken is, ellenben a hegyi vidékeken a kezdet elején állanak a munkálatokkal. Ami végül az őszi vetések telelését és fejlődését illeti, erre vonatkozólag nagy on különböző gazdasági tudósítók és gazdák véleménye. Tényleg sem a buza sem a rozs nem szenvedett annyit mint eleinte gondo lák, sőt néhol a nagyon későn elvetett mag is elég jól kikelt, mindazonáltal teljesen kielégítő és jó őszi vetést ma még keveset lehet az országban látni és természetesen a további időjárástól függ, hogy a vetések mennyire ütök helyre azt a hibát, amit a korán beállott zord tél okozott. A repcevetések is nagyobbára alig kielégítők.

Szálas takarmány és szalma néhol már erősen fogytán van, imült-amótt szórványosan a jászgárd már kezdik kihajtani a legelőkre.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Goldberger* Farkas kereskedő *Tasnád*, Szukob Sándor utóda *Hammer* és Szukob katonaszabó-cég *Arad*, *Weisz S. L.* kereskedő *Trencsén*, *Dukesz* Sándor kereskedő *Kolozsvár*.

Szárazság. A kontingéns nyersszesz ára *Budapest* 26.80 korona pénzben, 87.60 korona áruban. — *Bécsben* az irányzat valamivel szilárdabb. A kontingentiál készáru 39.40 korona pénzben, 39.60 korona áruban.

Bortételeknyomváár. (A székesfővárosi sertés-vásár és közzagóhid intézősége.) Március 4-én. Főhajtás: Zsirsértés, egymint öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 230—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserítés egymint nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás Szegzege 202 darab. Előző napi maradvány 41 darab, összesen 243 darab. Eladatott 175 db. Maradvány 68 db. A vásár irányzata lanyha. Az árak emelkedőben. — Következék árak jegyzetiek: Zsirsértés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül — fillérig, II. rendű 230—350 kilogramm 104—107 fillérig, selejtezett — fillérig, silány 92—96 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 109—112 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 106—111 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 98—106 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husserítés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden letonás nélkül, kilogrammonként, élősúlyban.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 4.

Nyugodt irányzat mellett 26.000 métermáza buza került a forgalomba, közepes minőségű áru 2¼—5 fillérral alacsonyabb, prima áru változatlan árákkal.

A szobában nem volt senki. Joggal azt hitte, hogy egyedül van. De két idegen fülmégis leste minden mozdulatát és két idegen szem várta tekintetét.

A könyvtárszobával szemben, a billárdterem ajtaja kívülről zajtalanul felnyit és egy feketekézűs kéz és feketeruhás kar lett láthatóvá, amely az ajtót mozgatta. Nemsokára az ajtónyílásban Grace Roseberry lesórványodott, halvány arc mutatkozott, amint lopva az ebédőbe tekintett.

Szeméi vadul fénylettek a bosszuvágytól, amikor meglátta Mercy-t a szoba felső végében ülve. Mind jobban feltárta az ajtót, egy lépést tett előre és — habozott. A télikert másik, távoli végéről egy hang ütötte meg fülét.

Grace halgatkozott — nem csalódott — kedvetlenül visszavonult és halkan megint betette az ajtót, hogy rá ne találjanak. Ugy látszott, hogy két férfi hangja zavarta meg, akik a télikert kijáratánál eltomputt hangon beszélgettek.

Ki lehetett az a két férfi? Mit fognak mindenekelőtt cselekedni? Vagy a lakószobába mentek, vagy visszavonultak a kertbe. Grace Roseberry az ajtó mögött térdelve, a kulcslyukon át hallgatözva várta a bekövetkező eseményeket.

Tízennyedik fejezet.

Újabb találkozás.

Csak önmagával elfoglaltva, Mercy sem az ajtó nyitását, sem a télikertből jövő hangokat nem hallotta. Mint az egész héten keresztül, most is felülkerekedett benne elodázhatatlan szüksége annak, hogy bevallja az igazat. Tartozott ezzel Grace Roseberrynek, de a szegény még folyvást hallgatagga tette. Mennél tovább halogatta a választ, annál súlyosabban vétkezett Grace-szal szemben. A szegény asszonyt megcsalta személyes jogaiért és most elhagyatva, nem volt senkije, aki tanuskodott volna mellette, még a saját

iraitait sem mutethatta föl. Lelkiismerete kérelhetlenül feltárta a szomorú valót előtte, de még sem volt bátorsága leküzdeni azt a borzasztó érzést, amely a fenyegető vallomás gondolatánál megszállta. Nap-nap után múlt és 6 még folyvást visszarejtett az elviseheletlen istenitéletől.

Vajjon önzésből maradtak lezárva akjai? Mercy reszketett — és minden ember reszkelet volt az ő helyzetében — ha eszébe jutott a sora, amely reá várt; újra kitaszítva a világba, amelynek nem volt számára se részvéte, se vigasztalása. De ő leküzdené az iszonyatot — és alávetné magát a kárhozának.

Nem! Nem a vallomástól magától félt és attól, ami utána következne — iszonyodott megvallani Horacenak és lady Janetnek, hogy szeretetükért megosalta őket.

Lady Janet nap-nap után jobb, Horace kedvesebb lett irányában. Hogy mondhatta meg, hogy gyalázatosan részedte őket. Nem mondhatom meg nekik. Oly jók voltak hozzám — nem tehetem! Ez volt az egész héten az ily belső küzdelem eredménye, ez volt most is.

A télikertből hallatszók hangok egy pillanatra elnémultak. A billárdszobába újra halkan felnyit.

Mercy még egyszer ugyanabban a helyzetben volt és nem tudta, mi történik körülötte. Lelkében még továbbfűződött az a magánbeszéd és gondolatait lassanként új irányba terelte. Most először volt bátorsága szemébe nézni a jövőnek, még pedig egy új szempontból. Az esetben, ha ő mindent bevallana, vagy a jogaitól megfosztott nő be tudná bizonyítani a csalást, mily előnyt nyújthatna az ő szegénye Grace Roseberrynek, kérdé magában Mercy Merick.

Tudná-e lady Janet egyszerűen az igazi Grace-ra átruházni az állítólagos rokona iránt érzett szeretetét! A világ semmiféle törvénye alapján nem foglalhatná el az igazi Grace az ő he-

Rozsban tartott volt az irányzat. Más gabonaneműekben nem változtak az árak.

Eladatok: Buza, Tiszavideki: 100 mm. 81.5 k. 8 K. 55 f.; 100 mm. 82 k. 8 K. 40 f., búkk. 300 mm. 81 k. 8 K. 47 1/2 f., 700 mm. 81 k. 8 K. 45 f., 300 mm. 81 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 80.5 k. 8 K. 40 f., 1100 mm. 80.5 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 80.5 k. 8 K. 35 f., 200mm. 79.3 k. 8 K. 30 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79.5 k. 8 K. 10 f., felső.

Hódmezővásárhelyi: 2500 mm. 79.5 k. 8 K. 27 1/2 f. Fejérmegyei: 1500 mm. 77 k. 8 K. 05 f. Pestmegyei: 100 mm. 81 k. 8 K. 85 f. 200 mm. 80 k. 8 K. 82 1/2 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 22 1/2 f., 400 mm. 79.2 k. 8 K. 10 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 05 f.

Kalocsai: 1500 mm. 77 k. 8 K. 05 f., 1800 mm. 77 k. 8 K. 05 f. Bácsági: 2060 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 700 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 2980 mm. 78.3 k. 8 K. Szent-Tamási: 1500 mm. 77 k. 8 K. 25 f. Mind három hónapra. Rozs: 200 mm. 6 K. 80 f., 300 mm. 6 K. 80 f., 100 mm. 6 K. 80 f., malomba szállítva, 260 mm. 6 K. 77 1/2 f. Arpa: 150 mm. 6 K. 10 f.

Készpénzes mellett. A készpénzes iratolás jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kilo, K-10l, K-1g, Kilo, K-10l, K-1g. Rows include Tiszavideki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, Békési.

Table with columns: Egyéb gabonaneműk, Kilo, K-10l, K-1g. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kólis.

A határidőszétlet folyamán a következő kőtséek történtek: Áprilisi buza 1903. . 7.62—7.64—7.68 Októberi buza 1903. . 7.56—7.54 Áprilisi rozs 1903. . 6.69—6.71

Áprilisi zab 1903. . 6.05—6.04 Májusi tengeri 1903. . 6.15—6.16—6.15—6.13 Júliusi tengeri 1903. . 6.19—6.21—6.20—6.18 Augusztusi repce 1903. . —, —, —, —

Déli órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1903. . . . . 7.63—7.64 Októberi buza 1903. . . . . 7.54—7.55 Áprilisi rozs 1903. . . . . 6.71—6.72 Áprilisi zab 1903. . . . . 6.03—6.04 Májusi tengeri 1903. . . . . 6.12—6.13 Júliusi tengeri 1903. . . . . 6.17—6.18 Repce augusztusra 1903. . . . . —, —, —, —

Délután fél 5 órakor zárul:

Áprilisi buza 1903. . . . . 7.64—7.65 Októberi buza 1903. . . . . 7.55—7.56 Áprilisi rozs 1903. . . . . 6.72—6.73 Áprilisi zab 1903. . . . . 6.03—6.04 Májusi tengeri 1903. . . . . 6.12—6.13 Júliusi tengeri 1903. . . . . 6.18—6.19 Augusztusi repce 1903. . . . . —, —, —, —

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén gyöngébb külföldi jegyzésekre és Osztrák-Magyar Államvasutak hanyatlására a többi értékek is csökkentek és bágyadt hangulattal zárultak. Az általános forgalom mérsékelt maradt.

A valuta és ércáru változatlan. Előtőzsde. Osztrák Hitelrészvény 637.—686.—, Magyar Hitelrészvény 742.—741.50. Osztrák-Magyar államvasut részvény 692.—690.—, Rimamurányi vasmű részvény 480.—, Jelzálogbank részvény 511.75—515.50 korona.

A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 687.25—685.—684.75. Magyar Hitelrészvény 740.—, Osztrák-Magyar Államvasut részvény 692.—690.—, Rimamurányi vasmű részvény 478.50.—, Jelzálogbank részvény 512.—511.—510.50. Városi villamos vasut 312.—, Magyar Koronajáradék 99.50 korona.

A prémium-üzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák Hitelrészvényekért holnapra 5—6 korona, 8 napra 12—13 korona, március 10-é végére 20—22 korona.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 683.50. Magyar Hitelrészvény 738.50. Leszámitolóbank 453.—, Rimamurányi vasmű részvények 478.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 687.25. Kőzuti vaspálya 621.—, Városi villamos vasut 312.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 56.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bácsági —, korona. középszemű 63.—65.— korona, nagyszemű 67.—71.—, korona. Bálnózsir: budapesti 75.50—76.—, korona, vidéki —, korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki —, korona, városi 4 darabos 65.—65.50. korona, 3 darabos 67.—67.50. korona, ástólt —, korona. Szilva: boszriai, szokás szerinti minőség 13.50—14.— korona. 120 darabos —, korona. 100 darabos 14.50—15.—

korona, 85 darabos 16.50—17.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25—12.50 korona, 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 16.50—17.— korona. Szilva: slávnói 17.—17.50 korona, szerbiai 15.—15.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A vasúti miniszternek a vasúti bizottságban az Osztrák-Magyar Államvasutak államotása ügyében tett nyilatkozatai nem telek meg a spekuláció várakozásainak és így e részvényekben eladásokat eszközöltek. Minthogy egyidejűleg a vaskartellre vonatkozólag felmerült nehézségek is elkedvetlenedést szűk, az előtőzsde bágyadtan és gyöngé irányzattal nyílt meg.

A déli tőzsde megnyitáskor tartózkodó. Osztrák-Magyar államvasuti részvények visszavásárlásokra kissé javultak. Később a vezető kulissza-értékek árfolyama nagyon csekély forgalom mellett lényegesen lemorzsolódott.

Zárlat nyugodt.

Bécs, március 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-ös aranyjáradék 121.10. líszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 159.—, Magyar vasúti kölcsön ezüsten —, Magyar keleti vasúti állami kötvény —, Magyar leszámitoló- és pénzültőbank —, Rimamurányi vasműrészvény 480.—, Magyar koronajáradék 99.50, 4 1/2-ös Magyar földterem. kötvény 99.20, Magyar hitelbank részvény 739.—, Magyar nyerevényi kölcsön sorsjegy 201.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény —, Magyar keresk. bank 2655. Magyar cukoripar 1540.

Bécs, március 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2-ös papíráradék 100.55, 4 1/2-ös osztr. aranyjáradék 121.10, 1860-os sorsjegy 154.25. Osztrák hitelsorsjegy 432.—, Angol-osztrák bank 1579.—, Déli vasut 52.50. Dunagőzhajózási részvény 903.—, Dohányrészvény 244.—, Cászári és királyi arany 11.34. Német bankváltó 117.07, 4 2/3-ös ezüst járadék 100.55. Osztrák koronajáradék 101.—, 1864-iki sorsjegy 245.—, Osztrák hitelintézeti részvény 683.73. Unionbank 539.25. Osztrák Länderbank 412.—, Osztrák-magyar államvasut 687.25. Elbavölgyi vasut 449.00. Alpeai bányarészvény 385.—, 20 urak, arany 19.08.—, Londoni váltóár 240.20 Bécsi Tramway Litt B. —, Bécsi Tramway Litt A. —, Lipót kohó —, Az irányzat szilárd.

Bécs, március 4. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 683.75. Magyar hitelrészvény 739.50. Angol-Osztrák bank 276.50. Bécsi bank-egyesület 484.—, Union bank 539.75. Länderbank 412.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 687.25. Déli vasut 52.50. Elbavölgyi vasut 450.—, Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 345.—, Rimamurányi vasut 481.—, Alpeai bányarészvény 385.25. Májusi járadék 100.55. Magyar korona járadék 99.50. Török sorsjegy 117.25. Német bróciái márká 117.13 —, Napoleond'or 19.09

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 4. (Tőzsdéi tudósítás.) A nyugati tőzsdék gyöngé irányzata és Newyork tegnapi bágyadtsága miatt, amelyre a pénzpiac helyzete miatt való aggodalom adott okot, a tőzsde eleinte gyöngé volt. Bankok gyöngébbek voltak a Disconto-Commandit-részvények bágyadtsága miatt, mert a spekuláció kedvezőbb mérlegelt volt. Bányártekek közül szénrészvények jól tartották magukat, vasrészvények gyengültek. Járadékok nyugodtak. Államvasuti részvények az államosítás elhalasztása miatt gyöngébbek. Később az egész vonalon nagyon csöndes volt a forgalom csak bányártekek álltak jól. Magánkamatláb 2 1/4%.

lyét; mert azok a tulajdonságok, amelyekkel Mercy megnyerte jötevőjének szeretetét, az ő kizárólagos tulajdonát képezte. Lady Janet gyakorolhatott szigorú igazságot, de hogy szívét másodsorban is fenntartás nélkül feltárja egy ismeretlennek, arra nem volt képes. Grace Roseberry a forma kedvéért elismertének rokonnak és ezzel el volna intézve a dolog.

Mennyiben nyújthatott ez vigasztalást Mercynek?

Kecsegtette az a hiu reménység, hogy elkövetett csalásaiért más módon is megvezekelhette és nem szükséges őszinte vallomást tennie. Tulajdonképpen mitől is fosztotta meg ő Grace Roseberryt? Mástól nem, csakis attól a fizetéstől, amelyet lady Janet a társalkodójának fizetett. Ha tehát Grace Roseberrynek pénzre volt szüksége, Mercy adhatott neki megtakarított pénzéből annyit, amennyit csak követelt. Ha állásából szorította őt ki, hiszen akkor mindent meg fog tenni érte, ha kiegyezze vele.

E reményről újra éledve, Mercy izgatottan felkelt, nem tűrhette tovább a télenséget. Az imént még intőző Grace Roseberryvel való újabb találkozás gondolatától, mert azon törté a fejét, hogy fel fogja keresni vetélytársát. Azonnal el akart menni hozzá, még ma, vagy legkésőbb holnap. Szeimeit gépiesen jártatta körül a szobában, míg gondolatai keresték a kizűtött cél elérésének helyes útját. Tekintete véletlenül a billárdszobából nyíló ajtóra esett.

Képződés volt-e, vagy jól látott?

Az ajtó eleinte kissé nyitva állt, aztán halhalk megint betette valaki.

Ugyanakkor a télikertből hangok ütöttek meg fülét.

Mercy figyelmesen hallgatódzött. A télikertben megint elcsendesült minden. A billárdszoba felé ment, hogy először ott győződjék meg, hogy nem csalódott-e; éppen ki akarta nyitni az ajtót, amikor két férfi hangja ütötte meg fülét. Most

már világosan meg tudta különböztetni a hangokat, sőt a szavakat is megértette.

— Parancsol még valamit, sir? — kérde az egyik.

— Nem, már semit sem, — válaszolt a másik.

A második hang hallatára Mercy meghökent és elpirult. Habozva állt a billárdszoba ajtajánál és nem tudta, mihez kezdjen.

Rövid vártatva ugyanaz közelebb ért és jobban volt hallható az ebédőben, amint óvatosan kérdezte:

— Ön van itt, néném?

Semmi válasz. Harmadszor szól most:

— Ön van itt, néném. Valami mondanivalóm volna.

Mercy összeszedte egész bátorságát és válaszolt:

— Lady Janet nincs itt.

E szavaknál megfordult és szembekeült Julian Gray-jal.

Egymásra néztek szólanul, mind a kettőjükre nézve, természetesen, lényegesen különböző okokból, rendkívül kínossá vált helyzetők.

Julianra nézve az a leány, aki előtte állt, barátjának menyasszonya volt és ő azt tiltott módon szerette.

Mercy azt a rettegett férfit látta benne, aki úgy viselkedett, mintna lelkébe hatolt volna, legalább Mercy így hitte.

Külsőleg egészen hasonló körülmények közt találkoztak, mint első alkalommal, csak azzal a különbséggel, hogy most Julian szeretett volna elmenekülni. Mercy törte meg a csendet.

— Ugy-e, ön azt hitte, hogy itt fogja találni lady Janete-t? — kérde erőltetett hangon.

A fiatal ember még ridegebben válaszolt:

— Se baj; majd lesz még módomban vele beszélni.

Azzal Julian vissza akart vonulni. A leány

hirtelen előlépett azzal a szándékkal, hogy egy újabb kérdéssel megakadályozza távozását.

Ahogy Julian kikerülte iparkodott őt és utolsó szavainak idegenszerű hangja még inkább megerősítette Mercyt abban a meggyőződésében, hogy tudja az igazat. Hát csakugyan behatolt titkába s most már teljesen az ő kénye-kedvének volt kiszolgáltata, így tehát hiábaváló lett volna Grace-szal kiegyeznie. Mindenekelőtt tudni akarta, hogy gondolkodik felőle Julian Gray. A borzasztó bizonytalanság megfagyasztotta a vért ereiben. Közeledett Julian felé és bágyadt, szálnalmat keltő mosolylyal megszólította:

— Lady Janetnek látogatói vannak. Talán volna kegyes őt itt megvárni. Azonnal vissza fog térni.

Halvány arcát pirosra festette az a vágyakozása, hogy belső felindulását elrejtsse előtte. Betegnek és lesóványodottnak látszott, de szépségének varázsa mégis sokkal hatalmasabb volt, hogysen Julian ellentálatott volna neki. Ha volt Juliannak valami közölni valója nényével, megtehetné volna azt írásban is; nem volt egyéb, mint hogy beszélj a kapussal és az egyik kertészszel és mind a kettőnek éberséget ajánlott. Saját lelki nyugalma, Horace iránt tartó kötelezettségé még éppenséggel azt parancsolta neki, hogy a legelőször kínálózó ürügyet is felhasználja a távozásra és hagyja magára Mercyt. Gyenge kíséreltet tett, hogy úgy járjon el és habozott. Nem volt helyes tőle, tudta, és még sem tehetett másképp, rá kellett néznie. Szeimeit találkoztak — a másik pillanatban Julian ott állt a szobában.

— Ha nem zavarom önt, — mondá — úgy elfogadom szives ajánlatát.

Elfogódottsága és magára erőszakolt tartózkodása miatt, hogy elkerülje a leány tekintetét, Mercy ajkán elakadt a szó, lesütötte szeimeit és szíve mind hevesebben dobogott.

(Folytatása következik.)

Berlin, március 4. (Zárlat.) 4²⁰/₁₀₀-os papíráradék 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyárjadék —. Elbavógyi vasút —. Magyar koronárjadék 100.40. Osztrák-magyar államvasút 148.10. Kassa-beruházási kölcsön —. Bécsi váltóár 85.05. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Alpesi bányarészesvény —. Disconto-Comandit 194.40. Általános vállalomossági Edison 191.25. Gelsenkirchen 177.50. Laurakölcsön 217.70. Osztrák esztüárjadék 101.10. 4²⁰/₁₀₀-os magyar aranyárjadék 102.10. Osztrák hitelrészvény 216.50. Déli vasút 15. —. Károly-Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.45. 4¹⁰/₁₀₀-os új orosz kölcsön 98.40. Török dohányrészvény —. Olasz árjadék 103.60. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 170. —. Harpeni 175.10. Az irányzat egyenlőlen.

Berlin, március 4. (A *Luxemburgi Napló* tudósításának távirata.) *Esti forgalom.* 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyárjadék 102.10. Magyar koronárjadék 100.40. Osztrák hitelrészvény 217.40. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Déli vasút 14.18. Északnyugati vasút 216. —. Elbavógyi vasút —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschtchradri —. Orosz bankjegyek —. (Último) Lombard —.

Páris, március 4. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút 139. —. 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyárjadék 101.40. Osztrák állambank 604. —. 3¹⁰/₁₀₀-os francia árjadék 100.05. Ottomanbank 604. —. 3¹⁰/₁₀₀-os francia árjadék —. Alpesi bányarészesvény —. Déli vasút —. 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyárjadék 103.40. Párisi bankrészvény 1105. Olasz árjadék 102.50. Francia törlesztési árjadék —. Osztrák föltelintezeti részvény —. Török dohányrészvény 373. —. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 4. (Zárlat.) 4²⁰/₁₀₀-os papíráradék —. 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyárjadék 103.40. Magyar koronárjadék 100.05. Osztrák-magyar bank 114. —. Déli vasút 15.10. Elbavógyi vasút —. Lonconi váltóár 204.92. Bécsi bankgyűléslet 121.60. Villamos részvény 127. —. 3¹⁰/₁₀₀-os magyar aranykölcsön 89.70. 4²⁰/₁₀₀-os esztüárjadék 101. —. 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyárjadék 102.10. Osztrák hitelrészvény 216.80. Osztrák-magyar államvasút 148.30. Bazanyugati vasút —. Bécsi váltóár 853.25. Párisi váltóár 815.16. Unio bank —. Alpesi bányarészesvény 199. —. Az irányzat tartott.

Frankfurt, március 4. (A *Budapesti Napló* tudósításának távirata.) Arizyának januárja. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 215.80 Német bank —. Disconto 103.40. Berlini kereskedelmi bank 159.10. Gelsenkirchen 176.80. Harpeni 174.75. Laura-köb —. Olasz árjadék —. Az irányzat gyenge.

Hamburg, március 4. (Zárlat.) 4²⁰/₁₀₀-os esztüárjadék 100.90. 1880. sorozat 155.50. Déli vasút 14.75. 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyárjadék 103.10. Osztrák hitelrészvény 215.95. Osztrák-magyar államvasút 147. —. Olasz árjadék 103.40. 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyárjadék 102. —. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai jelentéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 4. A szerződészet irányzata: szilárd.
 A) *Hízott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párkint 400 kilogramm felüli súlyban) 128—127 fillérig. Öreg közep (párkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiala nehéz (párkint 320 kilogramm felüli súlyban) 130—131 fillérig. Fiala közep (párkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 129—130 fillérig. Fiala könnyű (párkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (párkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (párkint 280—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi): Nehéz (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párkint 200 kilogramm felüli súlyban) 127—128 fillérig. Közep (párkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 126—127 fillérig. Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 125—126 fillérig.

Sertés-létszám 1902. március 2. napján volt kémlét 21.634 darab, — 1903. március 3. napján felhajtva 187 darab, — 1903. március 3. napján elszállított 490 darab, 1903. március hó 4. napjára maradt készletben 2.341 darab.

Ervonat a hivatalos lapból.
 — Március 4. —
 Kinevezés. Az igazságügyminiszter Kayser Elek budapesti VI. kerületi járásbírói joggyakorlókot a nagykanizsai és dr. Kéblisek Imrét a nagyapócsányi járásbírószághoz aljegyzőkké, továbbá Vizinger György budapesti gyűjtőfogházi

I. oszt. fejezt a budapesti orsz. gyűjtőfogházhoz fejezt névezte ki. — A budapesti ítélőtábla elnöke Zsedely Istvánt és Oberlik Józsefet a budapesti ítélőtábla kerületi díjaz gyűjtőfogházként nevezte ki. — A kérdvásiarhelyi törvényszék elnöke a kérdvásiarhelyi járásbírószághoz Jeney János igazolványos altisztet III-nd osztályú hivataloszállásvá. — A győri törvényszék elnöke a neszideri járásbírószághoz Markóti Györgyöt III. oszt. hivataloszállásvá nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Vitos Antal hitelekét tanított a szolnoki iskolához jelen minőségben áthelyezte.

Névmagyarosítás. Kiskoru Mocsár László karczagi lakos Mocsári, Jakubovich Borbála sátoraljaihegyi lakos Nagyra, Bernschütz Hermína dícsőszentmárai lakos Komáromira, Köh Közvet balassagyarmati lakos Károdra, kiskoru Krausz János borzátai lakos Kemencsre, dr. Rottenberg János szepesolasi lakos, valamint kiskoru Hedvig, Valéria, György és Gabriella gyermekei Ritókra, Schlesinger József gamási lakos Szabadira magyarosították a nevüket.

Pályázat. A budapesti büntető-törvényszéknél jegyzői állásra két hét alatt, a budapesti ügyészségnél III. oszt. hivataloszállási állásra hat hét alatt lehet a folyamodásokat benyújtani.

Vizállás.

Mérs. Márc. 4.	méter	Mérs. Márc. 4.	méter
Inn	Schtrding 0,08 0,08	Tisza	M.-Sziget 0,42 0,47
Duna	Bécs 1,54 1,61	Tekeháza	0,92 1,00
	Linz 0,90 0,81	N.-Kemény	0,50 0,54
	Bécs 0,72 0,78	Tokaj	4,86 4,45
	Pozsony 1,18 1,9	Tisza-Füred	4,16 4,50
	Komárom 2,09 2,09	Szolnok	3,37 3,85
	Budapest 2,41 2,46	Csongrád	2,65 3,14
	Paks 2,06 1,93	Szeged	2,78 3,17
	Mohács 2,34 2,40	Török-Becse	1,20 2, —
	Gombos 3,46 3,47	Titel	3,80 3,77
	Újvidék 2,40 2,75	Óruda	0,51 0,68
	Facsava 1,78 1,70	Topolya	Hoór 0,46 1,40
	Orsova 1,27 2,05	Bodrog	Zemplén 5,42 5,42
Morva	Magyarfalva 3,10 2,89	Szaja	Zsola 1,70 1,69
Vág	Zsolna 2,24 1,39	Hernád	K.-Németi 0,51 0,75
	Trnava 1,12 1,16	Berettyó	Margita 0,18 0,08
	Szered 1,08 1,40	B.-Ujfalu	0,49 0,11
Rába	Sz.-Gothárd 0,6 0,0	Csepes	0,14 0, —
	Szécsény 0,48 0,39	N.-Vásár	0,50 0,64
	Győr 2,32 2,37	Bélnyee	0,70 0,70
Dráva	Pettau 0,72 0,66	Tenke	0,13 0,12
	Zákány 0,30 0,38	Gurahony	0,48 0,48
	Bárcs 0,12 0,17	Borosjenő	0,35 0,42
	Eszék 1,10 1,20	Békés	1,18 1,10
Mura	M.-Szerdah. 0,16 0,10	Gyoma	1,82 1,46
Száva	Zágráb 0,36 0,32	Maros	Gy.-Fehérvár 0,98 0,40
	Szécsény 0,74 1,71		Branyócska 1,25 1,22
	Mitrovica 0,83 1,11		Soborján 1,35 1,32
Szamos	Dea 0,83 1,11		Arad 0,32 0,10
	Szatmár 2,16 0,23		Makó 3,73 0,83
Kraszna	N.-Majány 0,78 0,60	Temes	K.-Kostály 0,84 0,88
Latorca	Munkács 0,88 0,66	Béga	Kiszólt 0,86 0,87
Laborca	Homonna 0,76 0,54		Temesvár 0,02 0,02
Ung	Unvárv 0,72 0,70		Beckerek 1,02 0,16

Napirend.

Napló. Csütörtök, március 5. — Római-katolikus: Özséb. — Protestáns: Özséb. — Görög-orosz: (február 20.) Leo. — Zsidó: Adar 6. — Nap két: 6 óra 19 percek. — Nyugszik: 5 óra 33 percek. — Hold két: 9 óra 19 percek délelőtt. — Nyugszik: 12 óra 1 percek délelőtt.
 A miniszterelnök, mint belügyminiszter is, fogad 4 órakor a belügyminiszteriumban.
 A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor.
 A hódmezőfalvi miniszter fogad délelőtt 11 órakor.
 Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.
 Nemzeti Múzeum. Allattár és ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig.
 A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása nyitva délelőtt 9 óratól este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.
 Iparművészeti múzeum az Üllői-úton. Nyitva 9 óratól 5 óráig. Belépődíj nincs.
 Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) nyitva délelőtt 9-6 óráig.
 A földtani múzeum (Stefánia-út 14.) Nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig. Belépődíj 1 korona.
 Szabadalmi levéltár (Kiszebed-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.
 Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.
 A főudvari könyvtár (Károly-körút 28.) mindennapnyitva van, köznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-12-ig.
 A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Allattart a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
 Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság; kereskedelmi szaktökönyvtár, tudakos-osztály és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: dél-

előtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arányait is eszközi) a várbeli iparcarnokban nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A kultúri kiállítások központi felvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 22. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —
 Budapest, március 4.

Hazánkban a hőmérséklet emelkedett és az idő túlnyomó részben esős lett. Az eső mennyisége azonban csak kevés helyen haladta meg az 5 mm-t.

A levegőnyomás eloszlása bonyolultabb lett; délnyugaton és északkeleten nagy maximumok nyomultak Közép-Európa felé és északnyugaton, meg délkeleten melyek depressziók fejlődtek.

Európában az idő enyhe és sokhelyütt esős. Kiküldés: Lényegtelen hőváltozással változókéony, szeles idő várható, sokhelyütt esővel, később derültes valósint.

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.t. kiadással Budapest VII. Kerepesi-út 54., megjelent:

A NŐK KÖNYVTÁRA.

I.

NŐI SZÉPSÉG fentartásának, ápolásának és növelésének titka. Irta egy nagyvilági hölgy. Második javított és bővített kiadás. Ára diszkótéves aranytetszővel 4 K. 80 fill., vászonkötésben 3 K. 60 fill., fűző 3 K.

II.

KIS GAZDASSZONY. Egy fiatal leányka naplójából. Szerdőlét leányok számára. Irta Szabóné Illésy Pirokka. Ára diszkótéves aranytetszővel 5 K. 20 fill., angol vászonkötésben 4 korona.

III.

AZ OTTHON. Utmutató a ház czélserű és izléstelen berendezésére és vezetésére, 37 ábrával. Irta egy nagyvilági hölgy. Ára diszkót. aranytetszővel 5 K. 20 fill., vászonkötésben 4 K., fűző 5 K. 40 fill.

IV.

ILLEM. A jó társaság szabályai. Utmutató a mévelt társaság életben. Irta egy nagyvilági hölgy. Nyegedik bővített kiadás. Diszkót. aranytetszővel ára 4 korona 80 fillér.

V.

HÖLGYEK KERTÉSZETI KÉZIKÖNYVE. Ford. egy nagyvilági hölgy. Ára diszkótéves, aranytetszővel 5 kor. 20 fill., vászonkötésben 4 korona.

VI.

A JÓ TÁRSASÁG MODORA ÉS ILLEM-SZABÁLYAI. Irta egy nagyvilági hölgy. Ára diszkótéves aranytetszővel 6 korona, vászonkötésben 4 korona 80 fillér.

Egyedül valódi angol Balsam Thierry A. gyógyszerésztől

Közegésségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az úvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védőjogaitalma alatt áll.

Ezen balsam bőséggel és külsőleg használható. — 1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszűnteti a katarhust és köpetkiváltást, a fájdalmas köhögéseket elejét veszi, sőt még régebbi betegségeket is gyógyít. 2. Kintőn hatással van torokgyulladásnál, rekedtségűnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hideglelést. 4. Meglehető gyorsan gyógyít gyomorgörögést, kolikát és szagkátszókat. 5. Jótékony hasahajtó és vértisztító, tisztítja a veséket, megszűnteti hypocondriát és melancoliát és előmozdítja az étvágyat és ösztönöztet. 6. Kintőn hatással van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájonpórs, továbbá minden fog-és szájbetegségnél és megszűnteti a felbőgőst, valamint a száj-és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, ugmint hópórsónak, sipoly, szomolós, öpél seb, fagyott testrés, rüh, kozs és külsőnek, megszűnteti továbbá a felfájást, szugást, szagkátszó, kőszívnyű, fülfájást stb. Tessed mindig vizgálni a zöld apaca-védőgyre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvszer egyenesen a gyárból eredeti kartonkancs bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postálfőmására 12 kicsi vagy 6 dupla úveget 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetk. Szétküldés csak az ésezen léteset utalványozása vagy léteset mellett.

Thierry A. gyógyszer. balszama és centifoliakenőcse.

E két gyógyszerében feltűnőhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régebbi lesz, annál értékebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában kúldhetők. Mindenféle betegségek, legfőkébb az orvos megírás nélkül, leghatározottan nem szabad hamisítványokat vagy afféle sokszorosos ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekről csak legfeljebb a pánt dobjuk ki, hanem maradjunk csak a meleg és a két régi elismert, jó, olcsó, megbízható, amolyan teljesen ártatlan, világhírű szernek, melyeknek minden családnál tartózkodniuk kellene. Az a bol a fent ismertetett betegségektől valóban kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és elismerni!

Thierry (Adolf) Limited Országgyógyászati. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn wöll. Közp. raktár Budapestben: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körút 17. Zagrásban: Mittelbach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady G. gyógyszerésznél.

RŐPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Díszes kiállítású, értékes ajándékot. Egyetlen a szemé a hasznalata.

Készáruvonalhoz remekül képez be-mutató a világ szépségeit.

A képek magyarázó szövegét írta: **TIRNÁ SZAMSZLÓ.**

Ára díszdobozban 20 korona.

Megrendelhető a **LAMPEL R.-É** (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest, Astriásy-út 21.

Sehol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint alant jöbrnévű cipőszégnél.

Férfi, lakk v. bor bakancs	4.80	Nő-kivágott 1.50, ostos	2. —
Szalon-lakk, fűző v. cugos	4.30	Szalon lakk fűző v. cugos	3.60
Francia sovó	4.80	Szervó, gombos fűző v. cug. 4.50	
Bor-bőr gombos	4.80	Bor fűző, gomb v. cugos	3.60
Bor-bőr angol bakancs	3.50	Zergo fűző, cug. 3. — gomb. 2.40	
Bor-bőr fűző 3.20 cugos	2. —	Sárga fűző 3.20, bagazsa	2.60
Sárga fűző 3.50 bakancs	4.50	Sárga v. fok. zörgő félcipő	3.80

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítási ingyen. Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltek. Nem megfelelő árut kézzelgőv kicserélek 10 frton felül bérmentve.

DÓCZI MÓR
 Budapest,
 VII., Kerepesi-út 10.

